

V I R T L A N D.
Onsdag 3/1-45.

4. Udg.

Nyttårshilsen fra Hjemmefrontens Ledelse.

I året som er gått har den norske hjemmefront tatt på seg større oppgaver og vunnet større seire enn noen gang tidligere, både i den sivile og den militære kamp. Dette har bare vært mulig fordi det er blitt vist et samhold, en disciplin og en offervilje som aldri før under krigen. Hjemmefronten og folket er ett.

Hjemmefrontens ledelse retter en varm takk til alle kanter for denne innsats. Den har kostet tunge olje. Med smerte, men også med stolthet og dyp takknemlighet minnes vi dem som har gitt sitt liv i kampen. Vi sender samtidig vår hilsen og takk til den som ofret frihet og helse i kampen for den felles sak. Deres eksempel skal mane oss til å føre kampen videre i den samme ukuelig og tillitsfulle ånd. "Ver mann skal vite at hans sidemann i rekken er uten svikt.

Ute som hejme har 1944 bragt avgjørende seire. 1945 vil bringe avgjørelsen og seieren. Men det nye året vil også stille større krav til oss. Vi må slutte våre rekker. Hver kvinne og hver mann, våpenlös eller vepnet, må gjøre sin plikt fullt ut. Vi er forvissset om at det norske folk i enighet også vil bestå denne prøven og at det vil bevare den samme demokratiske disciplin som har vært vår styrke i kampen, når vi legger våpnene ned og tar fatt på gjenreisningen av et herjet og utarmet, men fritt og folkestyrt land.

Gamtlige biskoper og prester på Lillehammer er nå forvist til Helgøya. For enkelte av dem blir det et femte forvisningssted. De må selv sørge for å finne passende oppholdssted på den lille øya. Årsaken til den nye forvisning er formodentlig at Lillehammer mer og mer er blitt et militært sentrum. Det forlyder at general Rendulic vil opprette stabsvarter på Lillehammer Turisthotell. Tyskerne rekirerer desuten alt hva de kan komme over av huseråd i byen.

Blyhetene.

Tyskernes offensiv i vest er helt stanset opp. Men de intense kampene fortsatte uavbrutt i hele nyttårshelgen i amerikanernes favor. I de siste 4 døgn har tyskerne ikke hatt noe fremgang og amerikanerne har tatt tilbake en rekke steder, deriblant Roche-fort, men situasjonen er forholdsvis stabil, i nordflanken av offensivkilen har kampene vært særdeles harde. I det sydlige avsnittet omkring Bastogne. Amerikanerne står nå 3 km fra St. Hubert etter å ha rykket fram $9\frac{1}{2}$ km over en 19 km bred front syd for Bastogne har amerikanerne gått 11 km fram østover fra Lüderamonte og har utvidet sin korridor. De står nå 8 km Ø for Bastogne og 5 km N for byen og nærmer seg knutepunktet Rouffalaize. Tyskerne mistet i dette avsnittet igår 67 tanks. Lenger Ø er Pattons tropper gått over elva Sauer på en bred front og mellom Dikirch og Echternach erobret tilbake endel landsbyer. Ø for Echternach er de rykket $2\frac{1}{2}$ km inn på tysk område. I Luxembourg har Patton på en uke tatt over 6000 fanger. Man hadde ventet at Rundstedt ville ha benyttet det tåkede vær som rådde like før helgen til å omgruppere sine tropper til et nytt forsøk på å ta Liege, men hittil foreligger ingen rapport om slik be egelse. Tyskernes offensiv er i det hele tatt magre, bortsett fra at det har lykkes dem å bremse de all. fremgang. På 14 dager har amerikanerne tatt tilbake over 1/3-del av det areal tyskerne har erobret. Tyskerne har mistet over 1100 fly, herav 523 siste uke, tusener av motorkjøretøy, 4-500 tanks og 20.000 mann i fanger.

Luftkrigen.

De all. hadde i siste uke 28000 oppflyninger eller 40000 pr.

dag, ialt 300 fly gikk tapt. All fly har vært over Tyskland uavbrutt i hele helgen. Lørdag var det 1950 fly, herav 1350 tunge bombere over Manheim, Casel og Kaiserlautern. Nyttårsaften var 1300 bombefly med 700 jagere over syntetiske olje-fabrikker i Hamburg, Harburg, Miesburg, ubåthavna i Amburg, rangertomter i Ruhr, 6 broer over Rhinen,

og kommunikasjonsmål i Münster, Osnabruck og Rheydt. RAF var over Köln og Hanover og utførte videre et stort angrep mot Solihgen.

Om bombeangrepet mot Oslo heter det fra London at Moquito-fly kom i 2 bølger mot Victoria Terrasse. Den første sveit kastet ned flere 250 og 500 kg.s bomber, mens den andre sveit vendte tilbake med bombelasten, da røyken lå tett over området så målet ikke kunne sees.

Mandag var det 800 bombere og like mange jagere over Vest-Tyskland hvor oppmarsjområder og veiknypunkter ble angrepet. Dortmund-Ems-kanalen ble angrepet for 4. gang av RAF. Tyskernes jagermostand var den kraftigste siden invasjonen. 125 av dem ble skutt ned. Nyttårsaften ble fineflylige farvann mine-lagt og 2 skip satt i brand utenfor Fjellkjefjord og et i Skageak. - Østfronten: Kampene om den vakre Budapest raser med en intensitet som man ikke har sett maken til på østfronten siden Stalingradslaget og ødeleggelsene er forferdelige. Tyskerne har gjort hvert hus til en festning og kampene foregår fra etasje til etasje, fra rom til rom. 2 sovjetparlamentarer som nærmest såg de tyske stillinger med hvitt flagg for å tilby en ærefull overgivelse ble skutt ned.

Ele bydelen Budapest på vestsiden av Donau er på russernes hender og i Pest har Malinovskis styrker bl. a. tatt den største jernbanestasjonen, som ligger 8 km fra sentrum. Russerne har i de siste dagene tatt over 8000 fanger og mange drepte ligger igjen i gatene. I Slovakia nord for Donau fortsetter malinovski sin framgang. Tolbuchins fortropper står bare 40 km fra den østerrikske grensen. Fra Debrecen meldes at den provisoriske ungarske regjering har erklært Tyskland krig. - Titos styrker driver tyskerne tilbake gjennom det vestlige Jugoslavia og hele Montenegro er befridd. Fra Moskva meldes at 14 rumenske divisjoner kjemper sammen med russerne, samtidig som bulgarerne kjemper side om side med Titos styrker. - Østen: Jap. samlede tap på Leyte er ialt 117997 mann. - Burma rykker de allierte stadig nærmere Mandaley og Akkiab og i Kina har de tilbakeerobret den første kinesiske byen.

- For en tid siden ble en av Oslo typografenes fremste tillitsmann, Wigaard, arrestert. Samtidig tok politiet 3 mann fra forskjellige avdelinger i Fritt Folks, d.v.s. Arbeiderbladets, trykkeri.

Sabotasjen.

- Ellefsens tennsatsfabrikk i Stokke har i lengere tid fabrikert hylser til tennsætser til tyskerne, via Elektrisk Bureau, Oslo. For å kamuflere produksjonen ble hylsene fakturert som "lampapiler". Forleden dag satte savotørene en stopper for produksjonen. De trengte inn i fabrikken og fjernet en viktig maskindel, som ikke kan erstattes så lenge det er krig.

15. 11. ble det forøvd en sabotasjehandling mot firmaet Gustav Thrane Steen.

I de siste dager i 1944 har Oslo og omlandet hatt en rekke flyangrep, som kulminerte med angrepet mot tyskerne og gestapos kvarterer omkring Victoria Terrasse. Desverre krevde angrepet også mange norske sivile menneskeliv. Aftenposten skriver: "Den grusomste hendelse under hele flyangrepet var bombetrefferen på trikken ovenfor undergrunnsstasjonen. Det var en ekstratrikk fra Frogner til Østbanen og den var praktisk talt fulle. Trikken var kommet forbø Glitnegården da angrepet begyndte." Det er verdt å legge merke til at trikken kjørte og passasjerene oppholdt seg inne på trukken under angrepet. Når er det blitt tillatt å fortsette trafikken innenfor byområdet etter at faresignalet er gitt? Nei, det er framleis forbudt, men det var ikke gitt noe faresignal, og folk såkte derfor ingen dekning. Den grusomste hendelse under flyangrepet kunne derfor være undgått, hvis tyskerne hadde sendt signal.

Hvor mange tyskere som ble drept og såret er enda ikke kjent, men det var svært traffikk til Aker sykehus av tyske Røde-Kors-biler.

C
f
i
s
L
D
k
v
g

Fredag 5/1-45.

5. nr.

Under flyangrepene i ytre Oslofjord ble to ubåter senket på Hortens havn og en krysser sterkt skadet i nyttårshelgen.

Tyskerne hadde tap av drepte og sårede under angrepet mot Oslo den 31. desember om middagen. 8 tyskere ble drept på sporvognen, i Drammensvn. 2 omkom 30 tyske kvinner og mange politisoldater ble såret i Drammensvn. Den bomben som rammet garasjen bak Odd-Fellow-bygningen krevde også tyske ofre.

- Norges Statsbaner har bare kull igjen for driften ut januar måned. Det samme er tilfelle med lågrenes for dampskipstrafikken. Flere kystdistrikter står uten olje til fiskerflåten.

- I Nord-Norge er området helt ned til Bodø erklært for krigssone og tyskerne har overtatt disponeringen av alle kommunikasjonene. Det er verd å legge merke til i oversikten i nazipressen at "en sjette del av Norge er under bolsjevikisk herredørme". Dette er ikke riktig. Men tyskerne har svindt av en sjette del av landet. De store områdene mellom de russiske og tyske stillingene er et nakent, avsvindt ingenmannsland.

- Den nye amerikanske kongress er trådt sammen. I sitt budskap til kongressen uttalte Roosevelt at det nye møtet med Stalin og Churchill ville finne sted meget snart. USA har nå 12 mill. mann under våpen, uttalte han, herav 5 mill. oversjøisk. De amerikanske tap hittil er 600,000 mann.

- Et rykte om at de 65 norske studentene som ble sendt hjem fra Tyskland, skulle ha fått hjemreisetillatelse mot å melde seg inn i SS, savner et hvert grunnlag. De ble sendt hjem p.g.a. sykdom. De studenter som var igjen i Elsass måtte i hui og hast bryte opp sammen med troppene, da tyskerne trakk seg tilbake. De fikk ikke anledning til å ta ned seg bagasjen sin og måtte marsjere tilfots fra Mulhouse til Freiburg. Hit kom de samme dag som

forts. s. 4

Fredag 5/1-45.

5. årg.

Under flyangrepene i ytre Oslofjord ble to ubåter senket på Hortens havn og en krysser sterkt skadet i nyttårshelgen.

Tyskerne hadde tap av drepte og sårede under angrepet mot Oslo den 31. desember om middagen. 8 tyskere ble drept på sporvognen, i Drammensvn. 2 omkom 30 tyske kvinner og mange politisoldater ble såret i Drammensvn. Den bomben som rammet garasjen bak Odd-Fellow-bygningen krevde også tyske ofre.

- Norges Statsbaner har bare kull.igjen for driften ut januar måned. Det samme er tilfelle med lågrenene for dampskipstrafikken. Flere kystdistrikter står uten olje til fiskerflåten.

- I Nord-Norge er området helt ned til Bodø erklært for krigssone og tyskerne har overtatt disponeringen av alle kommunikasjonene. Det er verd å legge merke til i oversikten i nazipressen at "en sjette del av Norge er under bolsjevikisk herredømme". Dette er ikke riktig. Men tyskerne har svind av en sjette del av landet. De store områdene mellom russiske og tyske stillingene er et nakent, avsvind ingenmannsland.

- Den nye amerikanske kongress er trådt sammen. I sitt budskap til kongressen uttalte Roosevelt at det nye møtet med Stalin og Churchill ville finne sted meget snart. USA har nå 12 mill. mann under våpen, uttalte han, herav 5 mill. oversjöisk. De amerikanske tap hittil er 600,000 mann.

- Et rykte om at de 65 norske studentene som ble sendt hjem fra Tyskland, skulle ha fått hjerreisetillatelse mot å melde seg inn i SS, savner et hvert grunnlag. De ble sendt hjem p.g.a. sykdom. De studenter som var igjen i Elsass måtte i hui og hast bryte opp sammen med troppene, da tyskerne trakk seg tilbake. De fikk ikke anledning til å ta med seg bagasjen sin og måtte marsjere tilfots fra Mulhouse til Freiburg. Hit kom de samme dag som

forts. s. 4

Forts. fra side 4.

burikkene heretter. "Folk bør en gang forstå at det militære behov går foran det sivile".

Underernæringsdepartementets sjef har talt.

Nyheter.

Forsvarsminister Torp skal følge de norske politistyrkene til det befriede Finnmark.
Vestfronten: De hardeste kampene raser fortsatt i Bastogne-sektoren, hvor Pattons arme har utvidet korridoren til 20 kms brede, og står nå bare 8 km fra veiknutepunktet Houffalize. Tyskerne sender stadig fram forstarkninger til Bastognesektoren, hvor det regnes med at de har 8 divisjoner, eller en tredjedel av den samlede styrke i området. Amerikanernes 1. arme er gått til kraftige motangrep i den norlige del av offensivkilen, og bl.a. tatt en del fallskjermtropper til fange i Monschau-området. - Siden offensiven begynte for 16 dager siden er tyskernes tap kommet opp i 40,000 mann og 900 tanks. - På Sørfronten har tyskerne hatt lokal framgang på en 10 km bred front ved Saargemünd, og i Lothringen er 7. amerikanske arme trukket tilbake over elva Lauter.

Luftkrigen: I går var 1100 tunge amerikanske bombefly over Karlsruhe, Köln, Fulda og Aschaffenburg, og britiske bombere over Kastrup Rauxell og Hansa bensolfabrikker nær Dortmund. Onsdag ble det meldt at de allierte hadde 4.000 oppstigninger i løpet av 36 timer over tysk oppmarsjområde. - De siste 14 dager har allierte luftstyrker kastet ned vel 60.000 tonn bomber over tyske mål. - En norsk skvadron som den 29/12 skjøt ned 16 Focke Wulf og Messerschmitt-maskiner har i alt skutt ned 110 maskiner.

Sørfronten: Kanadiske styrker av 8. arme rykker framover N for Ravenna under sterk motstand. Det allierte luftvåpen i Italia gjorde i går over 1000 tokter mot tyske mål i N-Italia.

Hellas: General Plastiras lanset i går en sterkt liberalt preget regjering. - Også i de siste dagene har det vært kamper mellom britiske styrker og ELAS.

Østfronten:

Slaget om Budapest raser videre med volksomhet og svær innsats fra begge sider. Tolbuchin har erobret praktisk talt hele Buda og er satt over Donau til bydelen Pest via Margarethsy. Mer enn 3/4 av hele Budapest er på russenes hender etter erobringen av 167 bygningskvartaler i går. - I slaget om Komintern 70 km V for hovedstaden satte tyskerne forrige dag inn sterke panserstyrker og presset russene noen km tilbake. - I Slovacia fortsatte Malinovskis framgang, og flere hundre fanger ble tatt.

Østen:

Amerikanske tropper har gjort langt på 2 steder på Minnornsy i Filippinene. Superfestninger har rettet angrep mot Tokio, Nagoya og Osaka. Fly fra hangarskip angrep Formosa. Flygende festninger har vært over Luzon og senket eller satt i brann 25 japanske skip.

USA:

Krigsdepartementet opplyser at det i 1944 ble produsert 96,369 fly, hvilket er ny rekord.

Uovarenstommelsene mellom den tyske hær og SS er skapt foretruende den siste tiden, skriver en schweitsisk avis. Dette ser man tydelig av i et som hendte i Bielefeld. Troppene ble anmoldt om å melde seg frivillig til et spesielt oppdrag. En SS-offiser holdt for anledningen en tale, der han sluttet med å si: "Tyskland vil seire. Frivillige stig fram." Ikke en eneste mann gikk fram. - Det samme gjentor seg andre steder.

I Erfurt misshandlet en SS-mann en av hærens soldater. Ved den etterfølgende rettsak ble SS-mannen frifunnet og soldaten fengslet. -

Ständig flere og flere soldater venter på anledningen til å få gjort opp med SS-mennene. Det er ikke sjeldent i høye soldatene si at bare krigen er slutt skal deres maskinpistoler fortsette tale for dem. Nazistene må slieslegges.

Vær forsiktig.

Se opp for provokatorer.

byen var utsatt for et alliert flyangrep og en student, Horn fra Moss, ble drept.

- Den nazistiske propaganda har en freidighet som savner sidestykke i norsk politisk historie. For eksempel når man gjør Aftenposten til et talerør for arbeidernes sak. Hver dag i den siste tiden har avisen hatt innlegg fra "en arbeider", "en østkantearbeider", "en nordmann" o.s.v. med en samling skjeldsord som ålers pleier å være spredd over en hel årgang. "Vestkantsnobbør", "jødebetalte prester", "sabotører og mordere" er særlig yndede uttrykk i innleggene.

Disse hjemmelagde innlegg fra NS' propaganda-departement er tydligere nok, det er et fortvilet forsök på å så splid i hjemmefronten. Men arbeiderne vet bedre. De vet at det ikke nyttet å klage over tidene, allor minst overfor tyskerne. Svarer de får på en ellers berettiget klage, er nord, terror og fengsel. Det har vi erfaring for.

Arbeiderne står idag i samme stilling som enhver annen nordmann og han kjemper mot tyskerne og deres tjener. Derfor er også hjemmefronten enig og sterk.

- Det har i lang tid vært en offentlig hemmelighet at Falkenhorst ikke lenger har noen höystjerne på den tyske himmelen. Eren av å ha erobret Norge kan selvfølgelig heller ikke sammenlignes med å brenne det ned, slik som den nye överstkommanderende, Rendulic, har gjort med nesten en sjette del av landet. Når tyskerne skifter ut en overordnet, betyr det at han ikke er hard nok. I Rendulic er vi blitt bæret ned i krigsforbryter.

- Minister Whist har gitt oss en alt annet enn oppløftende utsikt over ernæringsituasjonen i 1945. Han sier bl.a. at middagsmaten vil avhenge av våre fiskerier. Han påstod at vi idag spis er halvparten av det oppfiskede kvantum selv, mens vi tidligere bare spiste 10%. Tatt i betraktning at butikkene faktisk ikke har hatt fisk i de siste to år og at landets største fiske, Finnmarksfisket, i år ikke blir noe av etter tyskernes "evakuering" kan vi selv regne ut hvor mye fisk det blir

(forts. s. 2)

Tirsdag 9/1-45.

5. erg.

US.'s utenriksminister, Stimsen, regner med at tyskerne må trekke seg ut av Norge og svekke sitt forsvar av Danmark for å styrke vestfronten.

Inntil 21.desember hadde US mistet 640.000 mann i døde, sårede og fanger under hele krigen.

Over Stockholm meldes at en femtedel av Reichskommisariatets personale er trukket tilbake fra Oslo, og nye innskrenkninger forestår. Kommissariatet skal heretter bare koncentrere seg om saker som har betydning for tyskerne.

NS' plan om nyorganisering av industrien er henlagt.

Quislings "fredsdelegat" til Hitler, consul Størten, har ikke hatt hell med seg. Han skulle på Quislings vegne tilby Hitler formell fredsslutning mot at NS fikk overta hele sivileadministrasjonen av landet. Til gjengjelde skulle NS mobilisere ungdommen til tysk krigsinnsats.

Man tror at SS-trekløveret Rendulic, Redies og Jonas Lie, vil få den største makten i den avsluttende periode av okkupasjonen. Terbovens stilling skal være mindre sterk etter utnevnelsen av Rendulic som øverstkommanderende.

Til Kus Hansens etterfølger som formann i Norsk-Tysk Selskap nevnes storforræderen Olaf Fermann.

Churchill har avlagt et nytt besøk i Paris, hvor han har truffet sammen med Eisenhower, Montgomery, de Gaulle og Duff Cooper.

Stockholm: Handelsministeren opplyser at svenskene vil innføre konvoitjeneste i kysttrafikken etter de to siste senkninger av svenske skip.

Moskva anslår de tyske tap i øst og vest i 1944 til $4\frac{1}{2}$ million mann i drepte, sårede og fanger.

Forts. fra side 4.

men er hans stilling til det hinsidige noe svak, før den være desto sterkere hos förerne.

På 1. side har vi gjort Stimson til USA's utenriksminister, men det sal stå krigsminister.

Lørdag ved 17-tiden inntraff en ekspløsjon i Knutsens vulk. verksted i Lakkegt., hvor tyskerne har store lagre av gummi og bensin.

Lørdag var det razzia ved Losby, hvor fylkesfører Tokle og de bolde hirdmenn Skjegstad og Takonis (Th. Andersen) i spissen for 6 biler fulle av hirdfolk dro inn i skauen for å innringe norsk ungdom. Senere på dagen ble det hentet forsterkninger. Aksjonen ble meget mager, idet de tok et "bytte" på 2 mann.

Stockholm. Sjefen for svenska polisbyrån, Paulson, er arrestert for i over 100 tilfeller å ha skaffet tyskerne opplysninger om bl.a. norske flyktninger. Hans virksomhet har kostet mange livet, direkte eller indirekte.

Stavanger: Etter at stabobetjent Wickström og gestapotolken Geiche var skutt, ble det foretatt omfattende razziaer i byen. Alle menn mellom 18. og 40 år ble trukket ut av sengene sine og samlet i skolegårdene. De ble stående der i kulda utover natten, men de fleste slapp hjem før frokost. Atskillige sitter framleis. - Et par dager senere ble en liknende razzia foretatt på Sandnes.

Luftkrigen: 5/1 to kraftige angrep på Berlin, 1500 fly angrep 20 forsyningscontra mellom Köln og Karlsruhe. Hannover angrepet 2 ganger med 2 timers mellomrom og Ludvigshafen, Hamm og mål bak fronten bombet samme dag. Lørdag var 800 fly over Köln og Bonn etter at Hannau og Neuss var tatt om natten. Söndag bombet 1000 fly Bielefeldt, Hamm, Köln og Rastadt. RAF bombet München kraftig söndag kveld, mens Spitfires bombet baser for V2. - 7. luftkommando har ødelagt 1000 fly, 3000 jernbanevogner og 7000 lastebiler for tyskerne den sis te tiden.

Østen: Amerikanerne har foretatt 2 nye landganger i helga, først på den lille øya Marindukue og på Feys i V-Karolinene. Tokio melder at 3 invasionsflåter er på vei til Luzon. - Britiske og indiske tropper har gått iland i Akyabøya i Burma. Ostfronten. I det voldsomme slaget om Budapest har russerne tatt ytterligere 289 kvartaler i helga. Riksdaysbgningen ble tatt igår så hurtig at tyskerne ikke fikk tid til å sprenga den i luften. Russene har gitt opp Estergom ved elvene Rohn og Donau. Vestfronten. Den store allierte motoffensiv mot nordre flanke av Ardennerkilen går videre fram over en 48 km bred front. På 2 dager er styrkene rykket fram nær 10 km og avskiret hovedveien mellom Laroche og St. Vith på 3 steder og erobrete mange landsbyer. S. for Stavelot er amerikanerne gått fram 5 km mens Montgomerys tropper igår gikk ytterligere 4 km fram. Også i sydflanken er det de allierte som går fram, idet Pattons arme som lørdag overskred Sure er gått ytterligere 2 km fram. - Montgomery uttalte på en pressekonferanse at slaget om Ardennerne ennå ikke er slutt. Rundstedt har samlet alle de styrkene han har maktet, men resultatet har vært meget negativt. Hans styrker holder på å bli likvidert. Montgomery uttalte at dette var den siste kraftige offensiv tyskerne kan prestere. Allierte korrespondenter oppgir tyskernes tap i offensiven til omlag 100.000 mann. - I Elsass er det lykkes tyskerne å utvide sitt bruhode N for Strasbourg til 11 km. De har fått over noen tanks, men deres framrykking er stoppet. Av sikkerhetshensyn evakueres bon for sivile. - de Gaulle vil mobilisere ytterligere en halv million franskemenn.

Hallingdal 16/12 gikk 5 tankvogner med olje i lufta nedenfor Geilo. 2 var gått Tør. I Ål og Hol er 25 personer arrestert som gisler. De ble hentet av lensmann Eggum og lensmannen i Hol. Tyskerne er meget nervøse på de kanter. En borgervakt ble beskutt av tyskerne og måtte søke dekning bak en nøplog.

Som tidligere meldt er det internert 4 biskoper og 40 prester på Helgøya. Judas Lie har nå utstedt en førofning om at det er forbudt å reise til øya.

A/S Nordag - siste kapitel:

Som storkrigen er gått inn i sin sluttfase er også slutten på A/S Nordags storlagne lettmetall-eventyr i Norge nå nær. To av firmaets mest storlagne byggeplaner var Glomfjord og Eitrheimsnesset i Odda, hvor det skulle anlegges aluminiumsfabrikker i internasjonalt format. I Glomfjord er man for lengst ferdig med rivningen av den aldri helt fullførte fabrikken - som man ikke må forveksle med den gamle bedrift Glomfjord smelteverk - og det eneste som er igjen er gammel murstein i dynger, fast sammen etter at bygningsjernene var fjernet med kran. Det er ikke mulig å angi nøyaktig hva Glomfjordeventyret har kostet. Tyskerne i Nordag vet det sikkert ikke selv, slik det som det var i firmaets papirer, men sakkynndige nevner tallet 60 millioner kroner. På Eitrheimsnesset i Odda har de vært beskjæftiget med rivning i nesten ett år, men er ennå ikke ferdige. Planene måtte der ikke si langt mot utførelsen som i Glomfjord, men anslagsvis er det nedlagt omlag 40 millioner kroner på Eitrheimsanlegget. Sammenlagt skulle det da bli et kapitalforbruk på 100 millioner kroner, uten å oppnå å få produsert så mye som ett kilo aluminium. I sannhet en triumf for tysk teknikk og organisasjonsevne.

I sin preken i Nidarosdomen uttalte kst.biskop Einar Lothe bl.a.: "På denne alvorsfulle 1. nyttårsdag takker jeg Gud for at vårt folk midt i all uro og forvirring har en fører som fortsatt kaller til samling, en fører som kjennar det norske folks gudsbestemte livsretning og har målet klart og tydelig for øye, en fører som vil fullende det verk som de største nordmenn før ham har begynt.På denne første dag i det alvorsulle 1945 uttaler jeg også her og nå min takknemlighet over at det tyske folks fører fortsatt står i spissen for den maktige hær som seierrikt skal redde også Norge og det norske folk fra kaos og tilintetgjørelse." - Det skal løses lenge etter en Herrens mann som taler mindre om Gud enn Lothe,

VÅRT LAND.

Fredag 12/1-45.

5. årg.

Et norsk marinekommunikat melder om operasjoner av marinestyrker under en offensiv patrulje ved utgangen av Stavangerfjorden. Av 3 store tyske forsyningsskip ble det ene brukket i 2 av flere torpedoer, mens det andre observertes med baugen under vann. Også en tysk minesveiper ble truffet av torpedoer.

Over Stockholm meldes at det under angrepet på Flekkefjord oppsto 9 branner i byen, nemlig ved havna, på Rogaland bank og ved museet. Mange mennesker er såret.

En ny norsk tankbåt på 16000 tonn er gått av stablen. Prinsesse Astrid døpte den "Finnmark".

En norsk kommisjon i Kirkenes har samlet et stort bevismateriale mot de tyske mordbrennere i Øst-Finnmark. Det foreligger flere klare tilfeller av mord på gamle og syke og nordmenn som forsøkte å komme unda. En sjafør som prøvde å gjemme en kommunebil bak uthuset på et småbruk, ble skutt ned sammen med småbrukeren. - Flere angivere er arrestert, bl.a. en kvinne som anga 13 mann som hadde stukket til fjells. - De tyskere som er navngitt som ansvarlige for misgjerningene er kaptein Grüner og oberleutnant Kraus.

Landgang på Luzon.

Tirsdag morgen gikk amerikanerne i land på Luzon som er den største og viktigste øya i Filippinene, ved hjelp av en invasionsflåte på 800 skip. Landgangen som ble foretatt etter flere dagers uopp'hørlig flyangrep, skjedde på vestsiden av øya hvor terrenget er flatt og på det samme stedet som japanerne gikk i land for 3 år siden. De amerikanske styrker ruller nå inn over øya fra de 4 bruhodene som de opprettet straks.

Mandag holdt general Mc.Arthur og admiral Niemitz et viktig møte på Filippinene, hvor man behandlet invasjonen på Luzon.

Amerikanerne holder nå en kyststripe på 40 km p^å Luzon, er gått opptil 25 km inn i landet og har besatt 4 byer og en flyplass. Japanerne skal ha mellom 100.- og 200.000 mann på øya. Det omr^{idet} amerikanerne har kommet inn i egner seg ypperlig for tanks. Motstanden er meget liten enda, idet japanerne neppe hadde regnet med landgang på denne siden av øya. Den filippinske president har oppfordret befolkningen til å støtte opp om befrierne.

Vestfronten:

Hele den vestlige delen av Ardennerframspringet holder nå på å bryte sammen for tyskerne, som i det siste har innledet en retrett med Montgomerys og Pattons styrker hukk i hel. Hele vestbredden av Salm er ryddet, og britiske tropper har gått over elva S^r for Marsch. Byene Bure og Vielsalm er erobret, mens det enn^o kjempes i Laroche. De allierte har også besatt viktige høydedrag 2 km fra Wiltz. Initiativet er nå helt p^å de alliertes hender. Det eneste tyskerne har oppnådd er å vinne tid og forstyrre den allierte framgang.

Tyskerne skal imidlertid vite at de alliertes mil ikke er Saar, Ruhr eller Berlin, men total ødeleggelse av tyskerne i feltet. Amerikanske styrker som med beundringsverdig tapperhet har holdt Bastogne under hele det tyske motangrepet, er nå gått fram og står 7 km N for byen. Bastogne har vært hindringen som har holdt tyskerne borte fra

Å nå Antwerpen, og tyskernes dager i Belgia er talte. General Bradley er tildelt bronsestjernen i sin innsats for å stoppe tyskerne.

Flyangrepene:

Etter en beskjeden flyinnsats et par dager på grunn av det dirlige været, tok bombemaskinene fatt igjen i går. 1100 amerikanske bombere angrep i vest, Hannover ble bombet av Mosquitos, og Beaufighters senket et lasteskip og satte en misseveiper i brann på Norskekysten.

US:

Den amerikanske viseforsvarsminister meddeler at ytterligere 800.000 mann vil bli innkalt.

Østfronten:

Russerne erobret større områder og tok flere fanger i Budapest enn tidligere i deres framstøt. 8 kvartaler og 3.000 fanger var g^årsdagens bytte. Det ser ellers ut til at tyskerne oppgir Budapest etter at hele bydelen Czepel er tatt av russerne. Samtidig fortsetter tvillingslaget N og S for Donau, og russene har tatt en jernbanestasjon 2 km fra Komárom. Klarer russerne å nå fram til Bratislava, slår de dermed en dyp kløft i det tyske forsvar og får veien åpen til Polen og Schlesia.

I Østersjøen har russerne senket en tysk 10.000 tonner.

Lette norske sjøstridskrefter

har for annen gang gjort et vellykt tokt på Norskekysten, denne gangen mot tyskernes transport fra Nord-Norge. Et stort forsyningsskip som antakelig var lastet med jernmalm ble senket, et eskorteskip ble sansynligvis senket og en bevapnet tråler satt i brann. - Nordmennene led ingen tap hverken av skip eller mannskap.

Over Stockholm meldes at i alt 16.000 nordmenn skal være tyskernes sivilefanger, herav er 7.000 i Tyskland. quislings og Terbovens julæmnester nærmest ut til å ha vært et propagandanummer.

Den demonterte tyske filetfabrikken i Hammerfest skal settes opp i Svolvær, melder Stockholm.

Raumabanen står enda etter sabotasjebruddet ved Verma.

General Scobie har hatt en konferanse med representanter for Elas, og det er oppnådd enighet på mange punkter. Elas er villig til å utveksle fanger på like vilkår. - Etter at det demokratiske parti har trukket sag ut av Elas, er det nå praktisk talt bare kommunistpartiet igjen.

På Kreta skal det enn^o være 9.000 tyskere og 5.000 italiener som holder til på den vestlige delen av øya. Det sies at de enda er godt forsynt med våpen og materiell.

Bombardementet nyttårsaften:

Omtrent 5 minutter før angrepet gikk det ut ordre fra tyskerne til luftvernet om å slå offentlig luftvarsel. Denne ordenen ble imidlertid tilbakekallt før den var effektuert og allarmen gikk først samtidig med at bombene fallt. Tyskerne har altså med åpne øyne latt være å varsle, enda de visste at flyene var på vei mot Oslo. Dette var senest meldt fra Drammen.

Sprengningen av borgervaktkontoret

den 27/12 var et kraftig slag mot myndighetene, som hadde til hensikt å gi en del av byens innbyggere en "juleklapp" i form av innkallelse til borgervakt. Disse innkallelsene var meget truende, idet det het at de alvorligste følger ville ramme dem som ikke møtte. I bygningen skulle det visstnok også være en fortugnelse over offiserer som eventuelt skulle arresteres. Aksjonen foregikk midt for nesen på politiet, men detonasjonen skjedde 10 minutter for tidlig. Ingen menneskeliv gikk tapt.

President Roosevelt har lagt fra US' nye krigsbudsjett som er på 73 milliarder dollars. Fra 1940 til 46 vil USA ha brukt 450 milliarder. Presidenten uttalte intet om tidspunktet for avslutningen av krigen, men erklærte at fienden skal bli fullstendig slått før Amerika legger ned våpnene.

Ytterligere $1\frac{1}{2}$ million franskmenn vil bli mobilitert for krigsinnsats, melder Paris radio.

I St.Nazaire-området er den amerikanske og tyske kommandant blitt enige om 12 dagers våpenhvile for at sivilbefolkningen kan evakuere.

"Sannheten om Tyskland lyder ikke hyggelig i de alliertes ører", skriver Aftenposten.

- Vi kan tenke oss at den er enda mindre hyggelig for tyskerne.

VÅRT LAND.

Tirsdag 16/1-45.

5. årg.

Norskefallskjermtropper i aksjon.

Det meldes offisielt fra London at norske fallskjermtropper har foretatt sabotasjehandlinger mot norske jernbaner i den siste tiden. Den første aksjonen fant sted 10/12 mot Røros- og Trondhjemsbanen og like før nyttår ble det på nytt gjort angrep mot Rørosbanen, hvor hundrevis av sporbrudd ble oppnådd. Litt senere ble en viktig bro ved Koppang sprengt. Natten mellom 5. og 6. januar ble Dovrebanen angrepet og mål like ved Sjoa. Som følge av dette er de tyske transporter delvis stanset opp og delvis sinket. Resultatet av disse aksjonene er at tyskerne i stor utstrekning er henvist til å benytte sjøveien, hvor de allierte lettere kan kontrollere dem.

- Dansk pressetjeneste i Stockholm opplyser at tyskerne har opprettet en flybasis på Lessø i Kattegat for å holde kontroll med skipsfarten mellom Danmark og Norge.

- Fra Italia meldes at det blandt de siste tyske fanger der nede er soldater som kom fra Norge for 14 dager siden.

Våpenhvile i Hellas.

Etter 9 timers møte ble det undertegnet avtale med ELAS om våpenhvile. Flere av de store politiske partiene som støttet EAM er nå brutt ut, bl.a. socialistpartiet. Representanter for 17 greske fagforeninger har hatt foretrede for den britiske ambassadør og likeledes sagt seg fri fra ELAS. London radio melder på engelsk at siden tyskerne forlot Hellas har kommunistene skutt 115 fagforeningsledere.

På den jødiske verdenskongress i New York følgen ble det opplyst at bare 1,2 million jøder er tilbake av de 5,6 millioner som fantes i Europa før krigen. Halvparten av disse er i de tysk-okkuperte land.

Bombardementet nyttårsaften:

Omtrent 5 minutter før angrepet gikk det ut ordre fra tyskerne til luftvernet om å slå offentlig luftvarsel. Denne orden ble imidlertid tilbakekallt før den var effektuert og allarmen gikk først samtidig med at bombene fallt. Tyskerne har også med åpne øyne latt være å varsle, enda de visste at flyene var på vei mot Oslo. Dette var senest meldt fra Drammen.

Sprengningen av borgervaktkontoret

den 27/12 var et kraftig slag mot myndighetene, som hadde til hensikt å gi en del av byens innbyggere en "juleklapp" i form av innkallelse til borgervakt. Disse innkallelsene var meget truende, idet det het at de alvorligste følger ville ramme dem som ikke møtte. I bygningen skulle det visstnok også være en fortegnelse over offiserer som eventuelt skulle arresteres. Aksjonen foregikk midt for nesen på politiet, men detonasjonen skjedde 10 minutter for tidlig. Ingen menneskeliv gikk tapt.

President Roosevelt har lagt fra US' nye krigsbudsjett som er på 73 milliarder dollars. Fra 1940 til 46 vil USA ha brukt 450 milliarder. Presidenten uttalte intet om tidspunktet for avslutningen av krigen, men erklaerte at fienden skal bli fullstendig slått før Amerika legger ned våpnene.

Ytterligere $1\frac{1}{2}$ million franskmenn vil bli mobilitert for krigsinnsats, melder Paris radio.

I St.Nazaire-området er den amerikanske og tyske kommandant blitt enige om 12 dagers våpenhvile for at sivilbefolkningen kan evakuere.

"Sannheten om Tyskland lyder ikke hyggelig i de alliertes ører", skriver Aftenposten.

- Vi kan tenke oss at den er enda mindre hyggelig for tyskerne.

VÄRT LAND.

Tirsdag 16/1-45.

5. årg.

Norskefallskjermtropper i aksjon.

Det meldes offisielt fra London at norske fallskjermtropper har foretatt sabotasjehandlinger mot norske jernbaner i den siste tiden. Den første aksjonen fant sted 10/12 mot Røros- og Trondhjemsbanen og like før nyttår ble det på nytt gjort angrep mot Rørosbanen, hvor hundrevis av sporbrudd ble oppnådd. Litt senere ble en viktig bro ved Koppang sprengt. Natten mellom 5. og 6. januar ble Dovrebanen angrepet og mål like ved Sjoa. Som følge av dette er de tyske transporter delvis stanset opp og delvis sinket. Resultatet av disse aksjonene er at tyskerne i stor utstrekning er henvist til å benytte sjøveien, hvor de allierte lettere kan kontrollere dem.

- Dansk pressetjeneste i Stockholm opplyser at tyskerne har opprettet en flybasis på Lesø i Kattegat for å holde kontroll med skipsfarten mellom Danmark og Norge.

- Fra Italia meldes at det blandt de siste tyske fanger der nede er soldater som kom fra Norge for 14 dager siden.

Våpenhvile i Hellas.

Etter 9 timers møte ble det undertegnet avtale med ELAS om våpenhvile. Flere av de store politiske partiene som støttet EAM er nå brutt ut, bl.a. sosialistpartiet. Representanter for 17 greske fagforeninger har hatt foretrede for den britiske ambassadør og likeledes sagt seg fri fra ELAS. London radio melder på engelsk at siden tyskerne forlot Hellas har kommunistene skutt 115 fagforeningsledere.

På den jødiske verdenskongress i New York forelden ble det opplyst at bare 1,2 million jøder er tilbake av de 5,6 millioner som fantes i Europa før krigen. Halvparten av disse er i de tysk-okkuperte land.

Montgomery forsvarer Eisenhower.

Ved en pressekonferanse søndag 7.januar uttalte Montgomery bl.a.: Da slaget begynte sa von Rundstedt at dette var det siste store forsøk på å vinne krigen. Det er ikke mye han har klart. Jeg kommer alltid til å hevde at Rundstedt ble slått av den amerikanske soldats kampevne og de alliertes samhold. Jeg hilser amerikas krigere. Bedre soldater kan man ikke ha ved sin side. Det sårer meg når jeg ser ufordelaktige artikler i britisk presse om Eisenhower. Han bærer den store byrden, han fortjener vår fulle støtte. Fri kritikk er bra, men ikke den destruktive mistenkeliggjørelse. - Da von Rundstedt angrep 16.desember oppnådde han en tak-tisk overraskelse og trengte dypt inn i den amerikanske armes sentrum. Han siktet på Maas. All nasjonale hensyn ble skjøvet til side og Eisenhower gjorde meg til sjef for nordfronten. Jeg satte inn hele den britiske armes tilgjengelige styrker og britiske divisjoner kjemper nå hardt på den amerikanske armes høyre flanke. Britiske tropper slåss således på begge sider av den amerikanske styrke, som fikk det harde slaget. Kampene har vært de mest interessante jeg har opplevd og store ting har stått på spill. De tyske divisjonene har lidd store tap og Rundstedt er nå gått over til defensiven, men slaget er enda ikke slutt.

Engelske kritikk

Gevinstene på den tyske vestgrensen går særlig ut på at de allierte har hatt for små reserver. I "Observer" skrives at intet har overrasket det engelsk folk mer enn at de allierte såvidt har 80 divisjoner på vestfronten. Den totale engelske krigsstyrke er på 9 millioner mann og i USA står minst 11 millioner under våpen. Den allierte hærledelse synes ikke å ha funnet det nødvendig å være fienden helt overlegen i landstridskrefter, men bare stole på sin fullstendige overlegenhet i lufta. - Men de siste hendelser viser at det kan inntre situasjoner da luftarmadaen ikke kan erstatte de store reserver av tropper som er nødvendig for det endelige og avgjørende gjennombrudd i vest.

Robotbombing av New York?

Sjefen for den amerikanske Atlanterhavsfleåten, admiral Ingram har uttalt at robotanfall mot New York ligger innenfor mulighetenes grense, og vil kanskje bli innledet allerede om en måned eller to. Men sansynligvis blir det bare tale om noen bomber, la han til. - Det er tre måter dette angrepet kan skje på, enten ved hjelp av langdistansesfly, ubåter eller krigsskip. Faresonen ligger innenfor en radius av 500 km og omfatter både New York og Washington. Tyskerne har minst 300 ubåter i Atlanterhavet. De robotbomber det kan bli tale om må være av en noe annen type enn de som er sendt over England, bl.a. må de føre med seg mere brensel og følgelig mindre sprengstoff.

"De røde djevler"

er betegnelsen for britiske spesialstyrker som under de pågående kampene i Ardennene spiller en fremtredende rolle. De har som oppgave å holde rede på tyskernes troppeforskyvninger og festningsanlegg.

Ubåthavna i Laksevåg angrepet.

To bølger av britiske Lancasterfly ledsgaget av jagere angrep fredag ettermiddag ubåthavna i Laksevåg og kastet ned 6 tonns bomber mot hangarene og mot skipsfart på havna. Et skip ble observert synkende. Tyske jagere gikk opp under angrepet. Da røyken lå tett etter de første eksplosjoner over målområdet vendte flere fly heim med full bombelast for ikke å utsette sivilbefolkningen for unødig risiko. 3 fly gikk tapt. - Ingen mennesker ble drept i Bergen og bare noen få såret.

Fra inntatt opphørte ilden i Hellas. ELAS hadde da evakuert både Attica og Saloniki-området. Det eneste tvistespørsmålet som står igjen er spørsmålet om frigivelse av de gisler ELAS har tatt. Her støttes de britiske krav uten forbehold av regenten, erkebiskop Damaskinos.

Fra London meldes offisielt at det for annen gang har vært norske fallskjermtropper i aktivitet mot tysk jernbanetrafikk i Norge, idet Jørstadbru (på Nordlandsbanen) 150 km N for Trondheim ble sprengt og et tog med 20 vogner ble ødelagt. Morgontidningen i Stockholm skriver at 180 tyske ble drept og mange såret.

Ny stor russisk offensiv.

Stalin kunngjorde lørdag kveld at marskalk Konjevs 1. ukrainske armé har åpnet sin store polske vinteroffensiv ved Sandomirz, 200 km S for Warsjava etter en mektig artilleriforberedelse. De første 48 timer rykket armen fram 40 km etter et gjennombrudd på 64 km gjennom 3 tyske forsvarslinjer og den første seiersmelding kunne fortelle at 350 bebodde steder var erobret. Søndag kveld meldte Moskva at russerne hadde brutt forbindelsen mellom Krakau og Kielce og 200 steder til var befridd, blandt dem Schmelnok og Pinsjov. I går kveld meldte russerne at deres offensiv hadde fortsatt framgang, og de står nå 90 km fra utgangspunktet (Weichsel) og 120 km Ø for den tyske grensen. Pravda skriver at det ikke finnes noen naturlig hindring før elva Oder. Tysk kringkasting understreker kraften i den russiske offensiven som tyder på at de vil gjøre en snarlig slutt på krigen. En tysk melding sier videre at russernes offensiv omfatter hele fronten fra S-Polen til Øst-Preussen. - Russerne har erobret det viktige tsjekkoslovakiske knutepunktet Lucenec og 40 andre steder. Tsjekkiske friskarer yter russerne verdi-full hjelp. - I Budapest ble det i helga tatt ytterligere 300 kvartaler og 2500 fanger. Ved en jernbanestasjon i hovedstaden erobret russerne samtidig 57 lokomotiver og over 2000 jernbanevogner. - Tyskerne har bare en fordel ved sin tilbaketreking skriver engelske militärsakkyndige, nemlig den at de etter hvert får kortere og kortere tilførselslinjer, mens russernes blir tilsvarende lengere. Men det er ikke sikkert at den jevne tysker ser dette som noen fordel, legges det til,

Sovjetregjeringen har erklært seg villig til å trekke seg ut av N-Norge og overlate besettelsen til andre allierte styrker, melder New York Times.

Amerikanerne har åpnet en ny offensiv S for Stavelot og Malmedy. Offensiven, som hadde en bredde av 15 km, kom fullstendig overraskende på tyskerne. De allierte har fra N og S oppnådd kontakt med hverandre på Ardennerfronten og har erobret St.Hubert og besatt veien Laroche-Bastogne. Fra 3 kanter rykker de allierte fram mot Houffalize som ligger 3 km borte. Pattons arme har på ett døgn hatt en framgang på 18 km. På Saarfronten har amerikanerne tatt til baker Altkirch og Tettingen. - 100.000 mann er gått tapt for tyskerne i drepte, sårede og fanger siden Rundstedts offensiv tok til.

Den britiske hjemmeflåte har senket 3-4 skip i en konvoy utenfor Stavanger uten egne tap.

- Tyrkia har besluttet å åpne Dardanellene for østgående trafikk, hvilket vil si at russerne nå kan få forsyninger over Svartehavet.

- Sverige har protestert energisk mot at tyskerne har utvidet sperresonen i Skagerak 10 sjømil østover for å skaffe seg en sikrere led.

- 3 V-bomber er falt ned i Syd-Sverige. Luftkrigen tok et kraftig oppsving i helga, og ble innledd lørdag av 1300 fly som bombet mål i V-Tyskland. Søndag angrep 1700 fly oljemål i Tyskland. Igår natt var 1100 fly over Leunaverkene. Berlin ble bombet 2 ganger, og igår bombet 1300 fly jernbanemråder i S-Tyskland. Hertil kommer noen tusen tokter mot selve slagfronten. I Tysk skip ble senket av britiske fly utenfor Malmö.

På Luzon har amerikanerne utvidet sitt brufeste til 70 km i bredden og står opptil 40 km inne på øya. 100 superfestninger angrep søndag Nagoya, mens 100 andre bombet Formosa. 50 japanskskip er ødelagt ved Lingayan. - Et av Japans største krigsskip, en 45000 tonner, ble senket ved Filipinene 24/10 meldes offisielt fra Washington. - 9 italienere er henrettet av tyskerne etter noen uroligheter i Milano.

Før deportasjonen i Nord-Norge ble satt i verk søkte som kjent nazistene å gjennomføre en frivillig evakuering, og Jonas Lie og Lippestad var i den anledning sendt dit opp med følge for å påvirke folk til å dra sydover frivillig, og for å gjennomføre evakueringen. Det lyktes ikke. I Bjørnevætn opptrådte Jonas Lie siste gang offentlig 16. oktober, og uttalte da bl.a.: "Jernsteppet går nå ned mellom Sovjet-Finnmark og det øvrige Norge. Dere går harde tider imøte. Bare sterke mannfolk og de kvinner som vil ligge med de russiske soldater vil overleve katastrofen. Alle de øvrige vil gå til grunne." - Et stift stykke råskap, men alle rekorder slo ingenør Preuthun da han i en tale samme sted 11. oktober uttalte: "Jeg er selv god for to millioner kroner. Jeg kan si så så: Jeg gir blanke fanden i dere. Jeg legger ikke skjul på at hvis dere tror at de på den andre siden kan gi dere bedre vilkår, så skiller vi lag. Vi er kun kommet hit for å gjøre det best mulige ut av en vanskelig situasjon. Ministrerne (Lie og Lippestad) drar imorgen avsted til Oslo og setter sine stillinger inn på at det blir beslaglagt i Nordland og Troms alt som finnes av skipsmateriell. De av mannskapene som nekter å gå ut vil bli skutt. Fra Tana går 2 skip og 8 kuttere, hvorav så og så mange går til helvete. De som kommer fram kan være godt fornøyd." - Dette er et stenografisk referat av talen.

Den norske regjerings informasjonskontor i London fremhever den store betydning jernbanen Oslo-Trondheim har for tyskernes uttrekning av Norge, og den utnyttes også til det ytterste. Sjøveien er nemlig for risikabel og landeveiens kapasitet er sterkt begrenset. Man mener at Rendulic hittil har fått 3-4 av sine lappålandsdivisjoner ut, og trass i mangel på jernbanemateriell i Tyskland er det send både lokomotiver og jernbanevogner til Norge.

Etter den norske regjerings ønske har UNNRA opprettet en egen kommisjon for Norge under ledelse a brigadegeneral Thomas Waddington. Norskamerikaneren professor Sverre Norborg er sjef for UNNRAs skandinaviske avdeling i London.

Da de allierte rykket inn i Aachen-området ble de gjenværende tyskere av sine underjordiske ledere gjort oppmerksom på at det var forbudt å ta imot matvarer etc, som de allierte hadde med til dem. I "Göteborgsposten" finner vi følgende oppsett i den anledning:

Illa på hals og rumpa det går den tysk som vil eta den mat som han får, ty endast den mat som han ärligen stjäl bekommer hans mave og nacke väl.

I Oslo og Bryssel och Haag och Paris, han inntok sin middag på røvares vis, och øillet var kraftigt och steken var god i länder som flöt utav honning och blod.

Nu sitter han hemma i eget land och fienden kommer med limpa i hand, men ariern murrar i ilska och hat, han krever sin rätt at få stjäla sin mat.

I härtagne länder der ungerna svalt han lemnade kvar hverken bröd eller salt, at äta det bröd som han frivillig får det är klart at det als inte går.

Bare Dresden og Danzig er relativt uskadde, uttaler en svensk reisende. Havna i Danzig er bombet flere ganger, men reparert. Byen er ellers overbefolket av tvangsarbeidere som er beskjeftiget i krigsindustrien og av flyktninger fra Øst-Preussen og Baltikum.

Hitlers siste tale er mottatt med skepsis i Tyskland. Befolkningen synes å være blitt klar over at det er Himmler som er den egentlige leder. Mange setter sin tiltro til den nye tyske offensiven, som blir slått stort opp i avisene og som har gitt wehrmacht ny popularitet for en kort tid.

Bombekrigen har vi her hjemme hatt svært liten befatning med. De få gangene allierte fly har vært på visitt og bombet tyske mål i bebodde strøk, har det ikke vært til å undgå at sivile nordmenn har mistet bøte med livet. Men det er likevel barnemat de 250 og 500 kg.s bomber som har rammet oss. Vi tenker på Tyskland som praktisk talt hver dag eller natt de siste par årene har hatt besøk av 1000 fly som har kastet opp til 4 tonns bomber. Hva tenker den menige tysker?

Vi har her et glimt av stemningen og forhold i Berlin like før årsskiftet:

Alle er nedfor og deprimert og ser pessimistisk på situasjonen. Det spørsmål som opptar alle sinn er hva man skal gjøre hvis fienden kommer. Særlig frykter man hungersnøden. Tanken på at det er slutten er nok sterk hos mange. Man klynger seg til troen på de nye våpen, som ikke er skapt enda. Det er altså noe utover V 1 og V 2 man tror og håper på. Ellers er det mye arbeid og lite hvile - og ødeleggelsene i Berlin er faktisk slik som vi får melding om. Hüdfasadene står for en stor del, så på avstand ser man ikke ødeleggelsene så tydelig, men kommer man nærmere ser man at alt er utbrent og man kan i visse strøk av byen gå opp til et par timer uten å se et eneste helt hus. Hele sentrum i Berlin er rasert. Plutselig en dag kan det dukke opp hos en familje en mor eller far med sine barn, som vedkommende familje er overdratt forpleiningen av. Formodentlig dreier det seg her vesentlig om barn som er blitt hjemløse på grunn av bombeskader og som myndighetene så overdrar familjer som har sine hjem i behold.

"Barmhjertighet er en utysk oppfatning... som vi ikke kan ha noe å gjøre med"

(Biskop Müller)

"La Kristus råtna - og Hitlerungdommen marsjere!"

(Av en ungdomssang)

"Jeg har vist ved mitt liv at jeg er dyktigere enn dé dvergene, mine forgjegere, som førte dette land i ødeleggelsen."

(Hitler, tale 1938)

Gjenoppbyggingen av Norges handelsflåte.

I det svenske hjelpearbeidet for Norge inngår også et 3-års program for bygging av skip ved svenske verfter for norsk regning. Da det også i Sverige er mangel på materialer, er betingelsene at dette skaffes fra andre land.

"Lloyds List" skriver i denne forbindelse at inntil 1938 ble de fleste norske handelsskip bygd i Storbrittania og etter det bladet erfarer er norske redere interessert i, såsnart forhoddene tillater det etter krigen, å gjenreise handelsflåten vår i størst mulig utstrekning ved britiske verfter. Bladet forteller at et stort kvalkokeri er under bygging for norsk regning i Storbrittania.

I svenske havner ligger for tiden norske skip på over 300.000 tonndv., ferdigbygd under krigen.

De blir liggende der til de kan settes i fart av Nortrasjip eller av de respektive redere.

En norsk-tsjechoslovakisk dag innstiftet.

Den 8. desember var det 112 år siden Bjørnstjerne Bjørnson ble født. Under krigen fra 1941 av er denne dagen blitt feiret som en norsk-tsjechoslovakisk festdag, som en hyllest til den frihetens ånd som Bjørnson var en så motig og inspirerende talsmann for og som har satt merker både i norsk og tsjechoslovakisk historie. Hans uforferdede innsats i slovakenes frihetskamp har gjort ham til et naturlig bindeledd mellom våre to folk.

Den 8. desember skal hvert år i framtiden bli en felles norsk-tsjechoslovakisk dag. Den skal være en hyllest til den store dikter og frihetskjemper men også en minnedag om felles lidelse, felles kamp og felles håp, en dag som skal mane oss til samarbeid i en ny, fri verden.

London 8. desember 1944.

Johan Nygårdsvold(s) Jan Sramek(s)

De siste nyhetene står på side 4 og 5.

Hvilken rolle spiller en stakkars forsvarsløs nordmann i dette mektige oppgjør mellom moderne øilionarmer? Denne krigen er imidlertid mere enn noen gang før blitt det enkelte menneskes krig - tross de mekaniske våpen. Den totalitære krig har bragt hvert eneste menneske i frontlinjen, skriver "Bulletinen" og fortsetter:

Det er snart 5 år siden vi ble trukket med. Vi har lært atskillig i disse årene. Etter nederlaget i juni 1940 - og sammenbruddet i Vest-Europa, var det ikke mange som trodde det nyttet å gjøre motstand mot Hitler.

Dé første årene etter 1940 ble de få mens kamp her i landet. Det er kanskje ikke mange igjen av disse pionerene. Men deres innsats har ikke vært forgjeves. Et av de vesentligste resultater er at nå har hele folket lart at motstand er det eneste som nytter.

Det er ikke lenge mellom hver hending som minner oss om at krigen i Norge skjerpes. Ødeleggelsene i Finnmark - bombeangrepet nyttårskvelden - krigen på kysten - det er etapper på veien fram mot den siste og avgjørende kampen.

Hendingene på frontene har ryddet bort den siste tvilen om at seiren er sikker for de allierte. Men det må ikke få oss til å slappe av i kampen et eneste alvorlig øyeblikk. I denne forbindelse vil vi rope et alvorlig varsko til dem som har tatt seiren på forskudd og ofrer uforholdsmessig mye tid og krefter på etterkrigsspørsmålene. Det vi kan ofre på disse spørsmål må stå i et rimelig forhold til de krav den aktuelle kamp stiller til oss. Fienden er sterkt ennå, her i landet forholdsvis sterkere enn på de fleste fronter. Vi kommer til å få bruk for alle våre krefter den dag slaget skal stå.

Det er klart at det er visse spørsmål i forbindelse med den kritiske overgangstid som må være forbredt. Dette er regjeringens sak i samarbeid med den hjemlige ledelse. Disse ting kan ikke diskuteres på gaten. Noen kretser som pleier særinteresser og partipolitiske formål har prøvd å mistenkliggjøre regjeringen og HL og utnytter hensynsløst den naturlige trang hos et demokratisk folk til å ville ha rede på tingene. Men ingen har en større trang til

dette énn gestapo. Og ingen har heller lengre ører. Churchill rettet i en av sine siste taler en alvorlig advarsel til det britiske folk mot å slappe av i kampen. Det er like stor grunn til å advare det norske folk, slutter "Bulletinen".

Villmarkens lov. - 2. juledag fant det sted en bemerkelsesverdig filmpremiere på Saga. Bemerkelsesverdig forsiktig som filmen betegner det absolutt lavmål i norsk filmproduksjon, hvilket ikke vil si så lite så lenge norsk film er belemret med en gangster som Leif Sinding. Filmen som bærer den lokkende titel "Villmarkens lov" er så forbrytersk slett at dens opphavsmenn ikke tør sette sine navn hverken på fortæktene eller plakatene. Det kan derfor være på sin plass å opplyse publikum om at filmens forfatter og produsent er selveste direktøren for Filmdirektoratet, herr Rygh-Hallan, og regisør er Walter Fürst.

Rygh-Hallan fikk for en tid siden et års permisjon fra sin stilling for å ofre seg for filmproduksjonen. Sammen med andre framstående nazister har han ved Kulturdepartementets hjelp fått starte sitt eget filmbyrå "Pan film". Rygh-Hallan, Fürst og Sinding deler så mellom seg til utleie alle de films som staten kjøper fra utlandet, pluss alle de films de har stjålet fra andre norske byråer som delvis eller helt har måttet avvikle.

Som man vil forstå er "Villmarkens lov" ingen dårlig titel på Rygh-Hallans første film, etter som den i høyeste grad betegner den lov som disse herrer skyter seg inn under. Filmen har såvidt det har latt seg gjøre, vært født i dølgsmål. Dagspresen har også etter påtrykk vært særlig forsiktig med å nevne barnets far. Dog har direktøren i et overmodig øyeblikk uttalt at vi kan vente oss flere. - Det er beklagelig å se at et par kjendte skuespillere har latt seg forlede til å medvirke i dette produktet. Det kan neppe være regningssvarende å figurere på plakaten sammen med Urda Wilmi (også kalt Hilda Johansen) og annet nazikrapyl.

Det er enhver god nordmanns plikt å boykotte "Villmarkens lov".

-4-

Varsjava og Czestochowa erobret av russerne.

Hale Polen vil være befridd i løpet av 14 dager.

Russernes gigantiske offensiv har vært en like stor overraskelse for tyskerne som for alle andre. Slagkraften har vært enorm: på 6 dager har f.eks. Konjevs styrker rykket fram 160 km og står bare 25 km fra den tyske grensa. Korrespondenter i Moskva sier at tyskerne har fått en real knock out og at hele Polen vil være befridd på 14 dager. For en gangs skyld er både Moskva og Berlin enige om en ting, nemlig at Tyskland nå står overfor sin mest avgjørende kamp. Tyske korrespondenters skildring av kampene er preget av panikk og hele den tyske fronten ser ut til å være opprevet. - I de siste 24 timene er det sendt ut 3 særkommunikeer fra Moskva.

Varsjava er befridd av helten fra Stalingrad, marskalk Sukov, som er Stalins nestkommanderende, ved en genial og storslått offensiv som totalt overrasket tyskerne. Etter Radoms fall ble byen angrepet fra nord, øst og nordøst og tatt med storm sammen med 800 andre steder. Polske styrker deltok i befrielsen under ledelse av general Poplavski. Varsjava var en død by: bare omlag 75000 mennesker igjen av de opprinnelige 1 1/4 million.

2.kviterussiske arme under Roskosovski, som gikk over Narev på 2 steder, har på 4 dager rykket fra 40 km over en 100 km bred front. Senere har hans arme gått over elva på et tredje sted og befridd i alt 500 steder, bl.a. festningsbyene Nasielsk, Pultusk og Ciechanov, rett S for Øst-Preussen.

Konjevs styrker har inntatt Radomsko og Polens hellige by Czestochowa og 700 andre steder. Dermed står russerne bare 25 km fra den tyske grensa og halvveis til Breslau. Krakaus fall kan ventes når som helst. - I sin offensiv har russerne satt inn en ny tank-type "Josef Stalin", som har 122 mm.s kanoner (mot de tyske Kongetigre på 88 mm)

I Budapest er det på 3 dager tatt 14000 mann.

-5-

Den norske regjering har anerkjendt den polske Lublin-regjeringen. Ellers har Sovjetsamveldet, den tsjekkoslovakiske og den franske regjering anerkjendt Lublin-regjeringen som polsk regjering, som også har representanter i USA, England og Sverige, uten dog å være anerkjendt.

Tirsdag kveld gikk "Donaus" søsterskip "Isar" med 1000 tyske soldater ombord på en mine 1 km S for Drøbak og måtte settes på land. Alle soldatene ble berget og reiste gledestrående tilbake til Oslo.

- Reichskommisariat flytter nå fra stortingenet til det nye handelsgymnasium.

Vestfronten: I S-Nederland mellom Sittard og Roermond har 2.britiske arme gått til offensiv og erobret byene Echt og Soesteren etter en fremgang på 3-4 km. Knutepunktet Houfalize ble tatt til

bake forrige dagen av britene. Allierte styrker presser på mot St.Vith over en 15 km bred front. - I Elsass har amerikanerne satt igang en stor mot-offensiv og tatt til bake atskillig terreng. Sjefen for tyskernes 17.panserdivisjon er tatt til fange.

Luftkrigen: 1250 fly angrep tirsdag Dresden, Dessau, Leipzig og Magdeburg. Natt til onsdag var 1200 RAF-bomber i aksjon mot en rekke oljefabrikker og onsdag var 1000 amerikanske fly over oljefabrikker og skiftetomter i Tyskland. Torsdag ble Magdeburg, Hamburg og Harburg igjen angrepet.

Sabotasjen: Planqvdelingen i næringsdepartementet som har til oppgave å ødelegge næringslivet ved å nedlegge bedrifter som ikke er krigsviktige o.l. er blitt hjemmøkt av sabotører. Arkivet, kartoteket o.s.v. er blåst bort.

Churchill har holdt en tale, hvor han hevder at de britiske tropper ikke kan trekkes tilbake fra Hellas før det blir holdt frie valg. 12-1800 gisler var henrettet av ELAS, sa han. - Vi skal i vårt nr. bringe et utdrag av talen.

Norske tropper under oberst Dahls ledelse er rykket videre vestover i Finnmark fra Tana og er nåd 30 km S for Porsangerfjorden hvor de er i kontakt med fiendtlige tropper, meldes offisielt fra London. Områdene nordmennene rykker fram på var tidligere besatt av russerne, som sto så langt vest som til Tana, men nordmennene har altså gått ytterligere vestover. Hele Porsanger og områdene ved Laksefjord er renset. Nordmennene har tatt 3 tyske flyplasser, bl.a. Bahak, hvorfra tyskerne angrep på Murmansk-konvoyene skjedde. Norske tropper står nå 200 km V for Kirkenes i luftlinje, i alt er halve Finnmark befridd med en befolkning på omlag 20.000 mennesker av opprinnelig 28.000. Også de norske polititroppene er i aksjon.

Norske flygjø skjøt søndag ned 7 tyske fly over Tyskland.

Allierte flystyrker har rettet et nytt angrep mot skip ved Leirvik på Stord.

Reichskommisariat skal flytte ut av stortinget i nær fremtid, meldes over Stockholm.

Churchill opplyste i Underhuset forleden at tid og sted for det nye møtet mellom Roosevelt, Stalin og Churchill er avtalt og vil finne sted med det første. Han erklærte at kravene om betingelsesløs kapitulasjon ikke vil forlenge krigen.

Det ser ut til at handelsskolene er i skuddlinjen når det gjelder innkalling til arbeidsinnsats eller borgervakt. Dette har vært tilfelle i Skien. I en rapport fra Oslo arbeidskontor kommer det tydelig fram at man legger stor vekt på å få lister over elever ved gymnas og handelsskoler, og ber statspolitiet gripe inn med hard hand, da kontoret ellers ikke kan tilfredsstille dem meget store tyske krav om arbeidskraft. Selv det å ha gått på handelsskole viser seg å være farlig. Flere handelsskoler har nylig fått ordre om å levere inn lister over elever som har sluttet i dette skoleåret. Elevene skal utskrives til borgervakt. Arbeidskontorets ordre er hittil ikke blitt fulgt. Alle skoler kan risikere liknende ordre og må være på vakt.

Sabotasjen.

4.januar ble det ved Porsgrunn mek. verksted sprengt en motor som leverte kraft til skipsverkstedet.

-27.desember ble Olav Jähres automobilverksted i Hedemarksgt. 29 sprengt og totalt ødelagt. Dette verkstedet måtte arbeide for tyskerne og ble regnet som et av tyskernes viktigste verksteder i Oslo. Da sprengningen fant sted var det et betydelig lagér av deler og mange tyske diesel- og bensinmotorer på verkstedet. En stor bensintankvogn og andre tyske vogner var også plassert der. Skaden var total. Noen norske busser og lastevogner ble fjørt bort før ladningen ble tendt.

- Forleden trengte noen ukjendte menn seg inn i den store AT-leiren i Bjerkreim på Ormen og sikret seg de 5 mann som var tilstede, 4 befalingsmenn og en kokk. Etter at de hadde tatt med seg uniformer og annet bruklig, satte de fyr på leiren, som bortsatt fra sykebrakka og et par mindre bygninger brende helt ned. Skaden anslåes til 1 million kr.

- Den kjendte nazibonde David Seierstad, Lena, fikk nyttårsaften besøk av et par mann som fortalte at de hadde bruk for hans prektige radio. Også andre nazister på Toten har fått liknende besøk i det siste.

Stapobetjent Jarle Svartbekk, 20, var forleden en smule nærgående overfor 3 sabborer, som han truet med revolver. Før han fikk skytt selv fikk han et skudd i magen og er nå avgått ved døden.

Farlig brenselolje. Den nye tyske brenselolje til skipsfarten skal være så farlig at de skip som bruker den ikke vil bli forsikret.

Kullsituasjonen preker. Kullmangelen i Norge er nå så overhengende at tyskerne ikke engang kan sikre krigsviktige industrier kull. Flere viktige industrier er nedlagt i denne måneden, hvilket naturligvis må tolkes som et teik for at tyskerne ikke lenger regner Norge med i sin krigsøkonomi. De kull som vi har ennå går til jernbanens transport av tyske soldater og gods, mens det lyder at norsk persontrafikk over lengere distanser praktisk talt skal innstilles.

Rendulic installerer seg.

Den nye øverstkommanderende for Norge, Rendulic er i ferd med å installere seg på Lillehammer, dit han kom ved nyttårsskiftet. En av byens mest komfortable villaer, Vangslia, i Turisthotelskogen er funnet brukbar, men da den ikke tilfredsstiller hans krav, skal han bygge på til det dobbelte. Flyglet fra konsertlokalet i Lillehammer Sparebank er flyttet opp til villaen. De fleste andre husene i Turisthotelskogen er rekvisert til Rendulics stab og nye store rekvisisjoner innvarsles. Samtidig bygges det festningsverker rundt Lillehammer og flere hundre mann er i arbeid døgnet rundt med å lage bunkers, kanonstillinger og tunneller i fjellet. Lytteposter for varsling av fly er satt opp i åsene omkring.

Statsadvokat Sigurd Jensen, Vestfold, er arrestert av stapo og kjørt til Oslo.

Selvmord. Kaptein ved bedriftsvernets øvelsesavdeling, Njål Reppen, er funnet død på sitt værelse på Fossestua. Det antas å foreligge selvmord.

Nazipolitiet går amok. Nazisten, politifullmektig Brynhildsen, ble skutt i Drammen 6. januar. Nazipolitiet ble fullstendig desperat, satte igang massearrestasjoner og gikk amok i gatene. Mange av de arresterte sitter inne enda.

Fra flere kanter av landet kommer det melding om begynnende arbeidsledighet på grunn av at en rekke bedrifter stopper, samtidig som tyskernes anlegg er hemmet p.g.a. mangel på cement og dynamitt. Det er særlig blant stein-, jord- og cementarbeiderne ledigheten er mest merkbar. Dette i forbindelse med tyskernes evakuering av materiell, deler og tropper, tyder på at våre "befriere" fra bolsjevisumen er i ferd med å forlate oss for godt. Vi er fristet til å si: Fred være med dem.

VÅR FORSIKTIG.

SE OPP FOR PROVOKATORER.

VÅRT LAND.

Tirsdag 23/1-45.

5. årg.

Norske flyruter etter krigen.

Norges Geografiske beliggenhet er atskillig gunstigere enn man tidligere har vært oppmerksom på når det gjelder den sivile flytrafikken etter krigen. De nordlige rutene vil nemlig i mange tilfeller være de korteste og de vil bli brukt uten hensyn til himmelstrøk, varme eller kulde. Norge var også representert i den store internasjonale luftfartskonferansen i Chicago i november, hvor det møtte delegasjoner fra en lang rekke land. Her la Norges delegerte fram et omfattende system av norske flyruter til New York og flere europeiske hovedsteder.

Følgende 7 ruter ble foreslått:

Oslo-Stavanger-New York via Island, Newfoundland eller Labrador.

Stavanger-Kjøbenhavn.

Oslo-Stavanger-London.

Oslo-Stockholm.

Oslo-Kjøbenhavn-Berlin.

Oslo-Kristiansand-Amsterdam og

Oslo-Göteborg-Kjøbenhavn-Berlin.

Det blir Norges Luftfartsstyre, bestående av 7 medlemmer, som etter krigen kommer til å vareta Norges interesser i den framtidige luftfart, som de fleste land forbereder. Det blir et statsorgan under Forsvarsdepartementet, men får en fri og selvstendig stilling. Luftfartsstyret oppnevnes av regjeringen. I kongelig resolusjon av 19. november 1943 er det gitt nærmere bestemmelser om dets virksomhet og arbeidsoppgaver. Som formann og direktør i Norges Luftfartsstyre er ansatt advokat Amund Schjødt.

Ved konferansen i Chicago foreslå svenskene 21 ruter.

Det er ingen tvil om at Tyskland har fryktelige vanskeligheter på den indre fronten. Brødrasjonen er satt ned og tilgangen på poteter er knapp. Selv surrogater må rasjoneres.

-2-
På grunn av fettmangel har man gått til massenede slakting av svin og kveg.

Også statsfinansene er i en nærmest kaotisk tilstand, bl.a. som følge av mangel på folk i forvaltningen og den forvirring som evakueringen og bombingen har skapt. Hele beskatningen er kommet i uorden. Av samme grunn er også priskontrollen blitt mindre effektiv. Det hjelper ikke at myndighetene truer med strenge straffer og dømme hensynsløst. Svartebørsen florerer likevel og byttehandelen er det helt umulig å ta livet av. Tvertimot har staten selv måttet delta i denne byttehandelen. Den som samler papiravfall belønnes med ekstra tildeling av brevpapir, den som samler bein får såpe, bønder som dyrker oljevekster får ekstra tildeling av fett og om de hjelper til med transporten av skogsvirke får de ikke bare brens men også ekstra lær og skotøy for å erstatte den økte slitasjen. Selv bygningsrestriksjonene kan ikke opprettholdes etter alle de svære ødeleggelsene. Men det administrative kaos kommer av manglen på arbeidskraft i forvaltningen og det uhyre apparat som hele kontrollen er blitt. Tyske kritikere har regnet ut at en förretnings i husleldningsantikler med 500 kunder pr. måned må sende inn 25000 kuponnger og klistre dem opp på 30 lister. For de 80 millioner tyskere vil det treng 80.000 personer, bare til dette arbeidet.

Roosevelts budskap til kongressen berørte også de sosiale forhold i etterkrigstiden. Bl.a. regner man at bevilningene til krigsveteranene i 1946 kommer opp i 2,62 milliarder dollars, eller 2% av samtlige nåværende bevilninger til krigsformål. Han omtaler også den tiden da arbeiderne skal gå tilbake til 40 timers uke, og således må få en høyere fortjeneste for å møte etterkrigstidens leveomkostninger. Man må sette seg som mål å skaffe full beskjeftigelse for 60 millioner arbeidere og det skisseres retningslinjer for den rollen som regjeringen og næringslivet må spille for at dette mål kan nås. Nærlitten må på grunnlag av gode markedsforhold skape sysselsett-

(forts. s.7)

Nyhetene:

-4-

Den russiske offensiven ruller fortsatt fram med kraft og fart, men militære kronikører hever at tyskerne framleis har store styrker til disposisjon lenger bak fronten. Spørsmålet er bare om deres hærførere kan samle dem til motangrep av betydning. - Søndag sendte Stalin ut 8 sameldinger og 2 i går. Gårsdagens store erobring var Insterburg i Øst-Preussen.

Tsjernakovskis arme har erobret Tilsit og Kaukamen, som bare ligger 14 km fra Østersjø. Vide-
re ble Gumbinen tatt, og i går Insterburg, som er et viktig knutepunkt 40 km fra Königsberg.

Den andre offensiven mot Ø-Preussen gjennom Rokossovskis arme, som på en 80 kms front står 26 km inne i landet. Blant de erobrede stedene er Tannenberg, hvor Hindenburg, Ludendorf og flere kjente generaler ligger begravd. Videre er Neinenberg og Allendorf erobret.

På Sjukovs avsnitt, som er russernes sterkeste, er Wloclawek og festningsbyen Brzeskujavski tatt. Russerne er gått over Warthe og erobret Kołobrzeg. På 3 dager er tredjeparten av veien fra Warszawa til Berlin tilbakelagt. 1000 byer og landsbyer er inntatt, blant dem Lask, Zduńska Wola og Warta. I går erobret Sjukovs 1. kviterussiske arme Inowroclaw, Aleksandrow og Angenau. - Polske hjemmestyrker har deltatt aktivt i befrielsen av landet, ved sprenging av jernbane- og veiruer osv.

På Konjevs avsnitt der det kjempes på en 90 km bred front, står russerne 32 km inne på tysk grunn. Flere tyske byer er erobret, som Kreuzberg, Rosenberg, Gutentag, Pitschen og Landsberg. Konjevs styrker har overskredet Oder på minst 5 steder, og står nå 30 km fra Oppeln og 50 km fra Breslau, hvor russerne venter å møte hardare motstand. Gruvebyen Sanwierce er også tatt.

Schlesia som nå er blitt kampområde, er Tysklands annet Ruhr. Det frambringer 1/4 av Europas kullproduksjon og 2/5 av Tysklands, 1/5 av Tysklands stålproduksjon, 1/4 av zinkproduksjonen og atskillig syntetisk olje. - Petrovs arme har tatt Presov og Kossitsje i Tsjekkoslovakia og Nowy Sacz.

- 5 -

På vestfronten har amerikanerne inntatt Born, den siste byen før St. Vith, som ligger 5 km borte. 3 amerikanske arme som har hatt en frammarsj på 8 km pr. dag, står mindre enn 14 km fra Siegfriedlinja. I Colmaravsnittet hvor franskmennene har satt i gang en ny offensiv, kjempes det under forbipret. tysk motstand. Flere hundre tyske fanger er tatt. - Den britiske offensiven mot Tyskland fra Nederland, har resultert i tilbakeerobring av 130 kvadratkilometer N og NV for Siirtard.

I Hellas begynner torsdagfredsforhandlinger mellom EAM og den greske regjering.

I Roma begynner i dag en stor rettsak mot 15 fremtredende fascister.

Paris: Den franske regjering er gått til arbeidsmobilisering av menn mellom 18 og 40 år til viktige befriften.

I Østen har amerikanerne erobret tilbake 25 millioner kvadratkilometer, og er kommet halvveis i krigen mot Japan. På Luzon står amerikanerne 100 km fra Manilla. - 84 japanske forsyningsskip er senket av amerikanske ubåter. - I Burma har allierte og chinesiske styrker møtt hverandre på et sted 20 km fra den chinesiske grense.

Luftkrigen: Lørdag var 1250 allierte fly over Vest-Tyskland, og Italiabomber mot Linz. Søndag 14 fly mot bl.a. Mannheim og Aschaffenburg, og Italiabomber over Wienområdet og Brenner. I går var amerikanske fly i aktivitet over oljeraffinerier i Ruhr, og britiske bomber over Kassel. Italiastasjonerte fly bombet Wienområdet og Fiume. (Undskyld utseendet. Vi har maskinskade)

else og produksjon, og regjeringen må fremme gode betingelser og garantere stabile markedsforhold. Bare på denne måte kan næringslivet også til å skaffe arbeid til alle.

Folkestreik.

Ingen svikter.

Kampen mot nazismen øker i omfang og forbitrelse. Også norsk jord er igjen blitt krigsskueplass og kampen med våpen i hånd for befrielsen av vårt land er begynt.

Med stadig skarpare midler vil derfor også hjemmefronten fortsette sin uforsonlige kamp inntil målet er nådd og hele Norge atter er fritt.

Krever denne kampen det vil Hjemmefrontens Ledelse sette Folkestreiken i verk.

Hver enkelt av oss er da i frontlinjen og må som soldater bli på sin post og holde sitt avsnitt av kamplinjen med fanatisk besluttosomhet. Kravene til offervilje, mot og fasthet blir derfor større enn noensinne, men også mulighetene for enhver til å handle som god nordmann.

Hver enkelt har ansvaret for kampens utfall, om det skal bli hjemmefrontens største seier og et mektig bidrag til vår befrielse, eller om det skal bli et svende nederlag. Derfor må ingen vakle i den avgjørende stund og alle skal huske at i kampen mot de nazistiske undertrykkere har hjemmefronten atter og atter gjort denne erfaring:

Det nyttet å gjøre motstand.

Det viser, for å nevne noen eksempler, lærernes og prestenes kamp, det viser kampen mot ungdomstjenesten og nå sist kampen mot tvungen arbeidsinnsats AT og arbeidsmobилиseringen. Disse seire ble vunnet ved grundig forberedelse, ubrytelig samhold og urokkelig fasthet. Via den samme holdning når Folkestreiken proklameres og vi skal ennå en gang hindre fienden fra å nå sine mål.

Følg uten vaklen parolene fra Hjemmefrontens Ledelse og forbered deg allerede

else og produksjon, og regjeringen må fremme gode betingelser og garantere stabile markedsforhold. Bare på denne måte kan næringslivet også skaffe arbeid til alle.

Folkestreik.

Ingen svikter.

Kampen mot nazismen øker i omfang og forbiterlse. Også norsk jord er igjen blitt krigsskueplass og kampen med våpen i hånd for befrielsen av vårt land er begynt.

Med stadig skarpere midler vil derfor også hjemmefronten fortsette sin uforsonlige kamp inntil målet er nådd og hele Norge atter er fritt.

Krever denne kampen det vil Hjemmefrontens Ledelse sette Folkestreiken i verk.

Hver enkelt av oss er da i frontlinjen og må som soldater bli på sin post og holde sitt avsnitt av kamplinjen med fanatisk besluttshet. Kravene til offervilje, mot og fasthet blir derfor større enn noensinne, men også mulighetene for enhver til å handle som god nordmann.

Hver enklet har ansvaret for kampens utfall, om det skal bli hjemmefrontens største seier og et mektig bidrag til vår befrielse, eller om det skal bli et svende nederlag. Derfor må ingen vakle i den avgjørende stund og alle skal huske at i kampen mot de nazistiske undertrykkere har hjemmefronten atter og atter gjort denne erfaring:

Det nyttet å gjøre motstand.

Det viser, for å nevne noen eksempler, lærernes og prestenes kamp, det viser kampen mot ungdomstjenesten og nå sist kampen mot tvungen arbeidsfinnsats, AT og arbeidsmobilseringen. Disse seire ble vunnet ved grundig forberedelse, ubrytelig samhold og urokkelig fasthet. Via den samme holdning når Folkestreiken proklameres og vi skal ennå en gang hindre fienden fra å nå sine mål.

Følg uten vaklen parolene fra Hjemmefrontens Ledelse og forbered deg allerede

nå så langt du kan.

Merk derfor følgende:

1. Folkestreik vil bli proklamert av Hjemmefrontens Ledelse.
2. Ordren utsendes gjennom den frie presse og over London radio.
3. Ingen må la seg rive med av aksjoner som ikke er satt i verk av Hjemmefrontens Ledelse.
4. Forbered deg på den situasjon som oppstår når alle tilførsler stanser. Også vann og elektrisitet kan bli avstengt i en kritisk situasjon.

I sin tale i Underhuset torsdag sa Churchill bl.a.: Den tyske offensiven i vest har snarere forkortet enn forlenget krigen. Den amerikanske motoffensiv står som mønster for all senere krigføring. Amerikanerne har kjempet sitt største slag hittil, De tyske tap er dobbelt så store som de amerikanske. Østfronten, vestfronten og fronten i Italia som holder 27 tyske divisjoner bundet, vil stå i flammer til kampene har nådd sitt endelige klimaks. Stalin er meget punktlig og kommer heller før sin tid enn etter, i utførelsen av de felles offensive planer. På vegne av de forente nasjonene uttalte Churchill at Tyskland og Japan gjorde best i å motta freden på betingelsesløs kapitulasjon snarest mulig, ellers vil året 1945 by dem enorme lidelser.

Kronprins Olav er kommet til USA for å konferere med myndighetene om spørsmål i forbindelse med befrielsen av Norge.

Det polske dilemma.

Som kjendt har den polske London-regjering ikke kunnet komme til forståelse med Sovjet-samveldet og den polske Lublin-komite, som av mange land nå er anerkjent som Polens regjering (bl.a. Norge). Et av de viktigste spørsmål er Polens framtidige grenser. Sovjet-samveldet holder fast ved Cuzonlinjen som grense, hvorved

forts. side 3

V I R T L A N D.

Fredag 26/1-45.

5. årg.

Tyskerne forsøker enda i sände norske fanger til Tyskland.

La vårt svar være folkestreik.

For noen dager siden skulle den tyske båten "Rolandseck" gå fra Oslo med soldater, ammunisjon og endel politiske norske fanger.

Imidlertid skjedde det en eksplosjon ombord i skipet den 17. januar om morgenen og fangene ble ført til land.

I dette tilfelle dreiet det seg om ca 50 politiske fanger, som nå ble spart for den risikoen som en seilas til Tyskland betyr. Det er kanskje nødvendig å minne tyskerne om at den norske hjemmefront også har et våpen, nemlig folkestreik, som danter til gjøre bruk av hvis situasjonen krever det. En ny "Westphalen"-tragedie vil det norske folk ikke ha om igjen. Skulle tyskerne gjøre eksperimentet om igjen, så la dem finne oss beredt til å gå til hele folkets totale streik. Vi vil alle sammen stå vakt om nordmenns liv mot tyskernes hensynsløse opptrøden. Her gjelder alle for en og en for alle.

-Er du berødt på den situasjonen som oppstår når vann og elektrisitet i et kritisk øyeblikk blir avstengt? Har du sørget for melk til spebarna?

Eh dansk båt gikk forleden på en mine i Drammensfjorden og sank.

Det var "Donau", ikke "Isar", som gikk på miner utenfor Drøbak og sank. Skipet, som vil være kjent fra jødedeporasjonen, hadde 1000 tyske soldater ombord, foruten noen hundre hester og materiell og skulle benytte nattemørket til å snike seg ut Oslofjorden. Skipet ble satt på grunn og samtlige ombordværende kom på land, hvorefter båten gled av og sank.

-2-

I den siste tiden har tyskerne foretatt mange arrestasjoner blandt de yngre arbeiderne ved Aksmek verksted. Etter den store sabotasjeaksjonen for et par måneder siden er desuten hele den tyske militærmakt skiftet ut og erstattet med SS-folk. 150 tyske vakter ble arrestert etter sabotasjedagen, da de tyske myndighetene ikke kan tenke seg at aksjonen kunne vært gjennomført uten tysk hjelpe. Så meget mer som verkstedet lå fullt opplyst den kvelden sabotasjen ble gjennomført.

Tyskerne har overtatt borgervakten i Bergen, med de norske nazimyndigheter som håndlangere. Det er også transformatorstasjonene tyskerne er nervede og de har utarbeidet egen instruksjon for dette vaktholdet. I instruksjonen heter det bl.a. at vaktpostene har å hindre at uvedkommende personer får adgang til stasjonene og at det øves sabotasje mot dem. Skulle ikke vaktposten ikke greie dette ved egen hjelpe, må norsk politi straks allarmeres på telefon. Vakten må ikke forlate poststedet under flyalarm eller flyangrep. Hvis avløsning ikke møter fram, skal vaktposten melde fra til politi. Hvis en vaktpost på grunn av sykdom ikke kan ta vakten, vil han bli henvist til en tysk lege. Andre ord har borgervakten muligheter for å bli drept og til å bli angiver.

Fine giester. I det nazistiske Norges Kommunesamband drøftet NS-ordførere fra hele landet på konstituerende landsmøte bl.a. spørsmålet om norgske rekvisisjoner. En troskyldig ordfører (Sveen fra Aalesund) sier i et innlegg i debatten (ifølge ordrett referat fra sambandets avis Kommunalt Tidsskrift) " -Det hender at tyske enheter ribber med sèg alt som er i huset før de drar, de

tar til og med stikkontakter, ledninger, brytere, yalelåser, badekar, ovner, dører osv. Møbler er forsvunnet og et piano er blitt borte uten at man har kunnet konstatere hvor det er blitt av. Det kunne formelig tales om en harverksmani".

-3-

Av et Stockholmsbrev vi har fått gjengir vi:

Tenk å lese Aftenposten i Stockholm. Det er oppsiktsvekkende å lese om igjen og om igjen hvordan de må sette verden på hodet for å få det til å stemme med sitt kram. Jeg sitter med morgennommeret for 15.januar foran meg og blir så veldig energisk at jeg tar fatt i løgnen.

Det finnes et fotografi av "Bull", den avsatte minister i Stockholm. Når ble han avsatt? Meg bekjent er han utnevnt til den ikke helt uvesentlige stilling som minister i Roma.

Det finnes en faksimile av en melding fra naziorganet Folke och Dagbladet som ingen skikkelig svenske gikk i lese - med titelen "Konflikt Titanmal - gammeldagsvold". Meldingen er datert London 9/1 40, som om denne avisen skulle ha korrespondent i London. Den har aldri hatt det, og vil neppe heller få det. Så følger detaljene i denne "korrespondansen" som alle her vet er lagde på bestilling av quislinger, for at de skal kunne bruke avtrykket i sin presse i Norge. Løg, løgn - i sin helhet og i hver minste detalj.

Dette lever altså quislingene på, tenker jeg, og ser før meg disse yndelige vesener som kryper over svenskegrensen hver uke og forsikrer om at de er gode jøssinger og at de ikke har trødd et eneste ord av hva Aftenposten har skrevet. Hvor mange hundre som nå er avvist av norske myndigheter her og er internert i quisingleirer vet jeg ikke nøyaktig. Men tallt er sterkt stigende. Vi kjenner dem, det kan dere hjemme være forvissset om. De er enda mer yndelige på denne siden av grensen enn hjemme, hvor uniformen liksom stiver dem litt opp.

De er forskrekket over de tusener og tusener av nordmenn som trener for harde livet i politileiren for å være dyktige til dagen kommer. Tenk at vi her ute, som er så splidaktige og hatefulle mot hverandre, har klart å reise en liten arme på nøytral grunn - en liten arme, som dog er fem ganger større enn all quislingmobilisering gjennom flere år.

Russenes gigantiske offensiv som fortsetter med vekket kraft, truer med å innringe hele Øst-Prusseen i nord og Schlesia i sør, mens en kile på østfronten peker rett mot Berlin som ligger 200 borte etter de siste meldinger. Nøytrale korrespondenter forteller at nazipampene i Berlin bereder seg på å evakuere, samtidig som flyktningestrømmen østfra kommer til hovedstaden. De har kjørt i åpne lastebiler og må sove uten tak over hodet. I Berlin nærer mange husmødre engstelse for de 100,000 barn som før lenge siden ble evakuert til Øst-Preussén som på det tidspunktet lå langt fra fronten. I Schlesia er krigsproduksjonen faktisk stanset, det er erkjert indrukstilstand, og det gjører blant befolkningen. En sveitsisk melding sier at Hitler igjen har overtatt kommandoen på østfronten (hvilket russene neppe har noe imot).

De siste erobringer mandag kveld gjaldt Gliwitz i Schlesia, og Tsjanow i S-Polen.

I Øst-Preussen, som trues med å bli delt fra det øvrige Tyskland, har russene erobret Osterode, Deutsch Eylau, Willenberg, Sallfeldt, Freystadt, Mohrungen, og står ikke langt fra Elbing. Utenfor Königsberg er 1. forsvarslinje allerede stormet, etter 14 tyske motangrep som er slått til backe. Videre er Treuburg, Reuss, Angerburg, Biala, Lyck og Labiau erobret.

Malinovski har åpnet en ny offensiv NV fra Miskolo, og over en 40 km bred front kan han videre en framgang på 20 km. Byene Rosnay og Jelzavovo er tatt. Sjukov har erobret Kalisch og 30 andre steder. Ved Lódz ble en tysk lomme rent og 3000 fanger tatt. Bromberg er erobrat og byen Znin. På en flyplass tok russene 82 tyske fly. I går kveld ble Tsjanov meldt erobret.

I Schlesia har Konjev nådd Oder på en 70 km bred front og antakelig også overskredet elva på 2 steder. Berenstadt, Namslau, Militsch og Oppeln, hvor det ble tatt 2,000 fanger) er erobret. Breslau ligger i kampsonen - en tysk melding sier at russiske fortropper allerede var trengt inn i byen. Det er i hvert fall kamper i for-

stedene. Videre er byene Trachenberg og Rawitsch som ligger på den polske side av grensen tatt, og i går kveld gjaldt Stalins særkommunike erobringen av den viktige industribyen Gleiwick.

På vestfronten er tyskerne på fullt tilbaketog i Ardenne. Full-lastede jernbanetog med tropper og materiell som søker østover blir stadig angrepet av allierte fly. Etter erobringen av St. Vith har de allierte rykket fram 3-4 km. 2. britiske arme har erobret Heinsberg, mens franskmenne fortsetter framgangen N for Colmar. I Elsass har tyskerne satt i gang en motoffensiv hvor 16 divisjoner trykker på 7. amerikanske arme.

Stockholm: Det vakre Mälsåker slott er brent. Det ble kjøpt i 1943 av den norske regjering til innkvartering av politisoldater. 800 mann mistet alle sine personlige eiendeler. Brannen er sannsynligvis påsatt av svenske nazister.

På Vealøs utenfor Horten inntraff det søndag en voldsom eksplosjon. Det var det tyske lager av miner og torpedoer som gikk i lufta. Lagret er antakelig tyskernes største her i landet, og for en tid siden ble det truffet omfattende sikringsforanstaltninger til beskyttelse av de farlige sakene mot sabotasje. Det ble ikke voldt skade på norsk liv eller eiendom.

500 nye evakuerte er kommet til Trondheim fra Nord-Norge, og man venter flere. I alt er 20,000 tvangsevakuerte passert Trondheim.

Quisling har vært hos Ribbentrop i Berlin. I samband med nazistenes nye avis- og plakat-kampanje med slagordet "norsk front", tyder det på at det forestår endringer i "regjeringen", og ganske sikkert med større makt for føreren. Vi nærmer oss dagen for "statsakten" 1. februar, og får vel da høre om ministerutskiftninger. Det er visstnok Fuglesang som står for tur til å bli skiftet ut denne gangen, etter det vi har hørt.

Vær forsiktig. Se opp for provokatører.

-6-
Forts. fra s. 3. Av et Stockholmsbrev.

Og dette i et fremmed land hvor mobiliseringsord ikke kan settes i verk. 9000 og litt mere har trøp i trøya.

Så vil jeg bare hilsé å si - til dem som måtte være i tvil - at vi he, ute kjemper for demokrati og ytringsfriheten, og at vi derfor lar kritikken komme til orde mot dem som styrer og steller. Ingen av oss er ufeilbare, og vi har sikker gjort mange feil her ute, men i samlingen om fri gjøringen står vi som en mur.

Drammenslæge skutt av napp. Som før nevnt ble den nazistiske politi mektig i Drammen, Oddvar Brynhildsen, tidligere kontkjemper, likvidert. Dr. Resch, en kjendt Drammenslæge som ble tatt som gissel i anledning likvidasjonen av Brynhildsen ble senere meldt "skutt under fluktforsøk".

Ro langsomt, Finn Halvorsen. I sin anmeldelse av "Fru Inger til Østraat" skriver Finn Halvorsen i Aftenposten bl.a.: "Et trællefolk som lydig bøyernakken under åket, har vi aldri vært og vil aldri kunne bli. For oss er friheten like nødvendig som den luften vi skal puste i. Aldri gir vi den godvillig fra oss og aldri holder vi opp å slåss, før vi har vunnet den tilbake." Ro langsomt, herr Halvorsen ti vi kommer tidsnok fram. Yva sa De den gang teatersjef Gleditsch ble myrdet, eller året før da Nationaltheatrets styre ble satt på Grini, mens De satt som sjef for Statens teaterdirektorat?

Fra Eidsvold meldes at det går 8-9 fulle transporttog i døgnet sørover og et tilsvarende antall tomtog nordover. Vakten langs jernbanelinjen fortsetter. Ved Minnebrua er den ytterligere forsterket. Det er kommet nye forlegninger av soldater og to kraftige lyskaster - en på hver side av elva - er i virksomhet ømkring bruia og de nærmeste omgivelser natten igjennom.

-7-
Nye arrestasjoner. Flere av forgrunnsfigurene i ledende håndverksgransjer er arrestert i den siste tiden. Det gjelder bl.a. gullsmed Eiler Krog, Prøtsjefen for Tostrup, og to av brødrene Møestue, sjefer for den store trykkeribedrift.

På Oppegård, hadde tysk politi forleden peilet inn en radiosender. Etter å ha undersøkt flere hus kom de tilslutt til det rette, som eies av et ektepar. De skjøt istykker låsen og trengte inn i huset hvor de fant to menn. Eierne kom seg derimot unna.

8-åring ihkjørt av tyskerne. to tyske offis kjørte forleden ihjel en gutt på 8 år i Kirke. For å bøte på ulykken ble guttens far, som hadde sittet på Grini 2 år, løppet fri. Gutten var hans eneste barn.

Over Stockholm meldes at det til en norsk havn er kommet 105 stormbåter, som tyskerne straks har sendt videre med jernbane til Trondheim. Man tar dette som et tegn på at tyskerne regner med en alliert invasjon i Norge.

Hitler er blitt dukknakket. Det ville være dujt å påstå at fem års krig har gått der Führer spør løst forbi, skriver Göbbels, i das Reich, men han har ikke eldes mer under krigen enn andre som kjenner dens byrder på sine skuldre. Når han bærer hoder lett bøyet skyldes dette det stadige kartstudium. Det er grunn til å tro at han blir enda mer dukknakket i tiden framover, når han bare får Tysklandskåretet å studere.

Ungarn. Våpenstillsandsbetingelsene for Ungarn er nå offentliggjort. Ifølge bestemmelsene skal Ungarn betale de allierte varer til en verdi av 300 millioner dollars, fordelt på 6 år. 2/3 av beløpet skal gå til Sovjet-samveldet, mens resten skal deles mellom Jugoslavia og Tsjekkoslovakia. Ungarn slutter seg til de forente nasjonene og stiller 8 infanteridivisjoner i kampen mot Tyskland.

Danske sabotører har gjort et dristig kupp mot et tysk arsenal på Amager, der de forsynte seg med maskinpistoler og ammunisjon. Da de bare hadde med seg en lastebil og lagrene var større enn de regnet med lånte de en bil av tyskerne. Kuppet foregikk midt for nesen på tyskerne, den tyske bilen ble sendt tilbake senere.

Tysk menneskejakt. Fredag 12. januar ble gårdsbestyrer Karl Fleischer på Overland gård i Bærum, besøkt av Gestapo som ønsket å vite hvor han hadde sin radio. Fleischer svarte at han ikke hadde noen radio, hvoretter tyskerne satte igang en energisk jemming av huset. I et av rommene oppdaget de noen kasser og kommanderte Fleischer til å bære dem ned i første etasje. Under dette arbeidet så Fleischer sitt snitt til å stikke av, men tyskerne tsmte øyeblikkelig sine maskinpistoler etter ham, og i sterkt lidende tilstand ble han kastet inn i Gestapobilen. Siden har ingen hørt noe mer til ham.

Statobetjent begår selvmord. En statspolitibetjent og tidligere frontkjemper ved navn Cato Andersen, valgte forleden den korteste vei til å komme vekk fra det forestående oppgjør med forrædarne. Under en rangel i et tysk hus tok han en av tyskernes revolvere og skjut seg en kula for pannen.

Ny nazistisk dobbeltstilling. Oslos nazistiske byarkitekt Rhode, er utnevnt til ekspedisjonssjef i innenriksdepartementet. Han beholder selvsagt sin stilling som byarkitekt.

Hirdens budsjet er nå kommet opp i 12 millioner kroner om året, heri ikke medregnet Hirdens bedriftsvern og færergarden.

Borgervaktkontoret i Oslo er nå flyttet til Folkets Hus, hvor det etter fattig evne igjen opptar virksomheten. Ingen møter imidlertid opp og truslen om 75 kroner i bot har vist seg nytteløs.

Dagens spørsmål.

Det er ikke bare på østfronten at nazistene står overfor en katastrofe. Det er ikke bare krigen de taper.

De taper også formiften.

En behøver bare å lese Aftenposten for å forstå det. Hvis bladet hadde et hode, ville det ha nytt åren av å bli kalt nazistenes hovedorgan i Norge. Men fredag mistet bladet den siste rest av menneskelig tenkeevne og logikk.

Aftenposten skrev: "Hvor to eller tre Jøssinger er forsamllet, er angst levende blandt dem."

Det Jøssingene engivelig er så redde for er - russernes voldsomme framgang på østfronten, hvor tyskerne blir rennt over ende og meiet ned.

Men dersom Aftenposten hadde hatt noen forbindelse med Jøssingene, den bladet forlangs har mistet, ville dets skrivekarle forstå at aldri har gleden vart større enn nettop nå da Russene har satt igang sin store offensiv.

Det er den vi har fått og ventet på og da den kom viste det seg at den hadde en kraftig lynsnarhet som overgår de største forventningene. Ja, det gir et befrielsens vår over østfronten og det kommer med nytt høy til de folk som 5 år har lidt under nazistenes barbariske tyranni.

Den makt som trengte seg inn i vrt fredelige land, som herjet og brendte, som torturerte og fengslet våre beste menn, den står nå for fall og de vundne posisjoner i øst og vest forteller oss at nazistenes dager er talte.

For hver ny erobring våre allierte gjør, for hver skanse nazistene taper, tennes gledesblusa i alle samme nordmanns sinn.

Men hos de andre er angst levende tilstede. Det hjelper ikke om Quisling reiser til Tyskland for å stive seg opp. Han får ingen trøst der. Angsten gnager både tyskere og norske nazister. De frykter for gjengjeldelsen. Deres enorme forbrytelser

elsker ruver som et skremmende kompleks som hva dag som helst kan falle over dem og knuse dem til støv.

Og jo mer Aftenposten jamrer, desto sikrere er vi på at nå gør det godt på frontene.

Gestapo beskytter seg -
ved hjelp av norske fanger.

Gestapo har nylig overført 30 fanger fra Grini til Victoria Terrasse. Utvalget er fortrinsvis gjort blandt mere kjendte intellektuelle. I tillegg til usikkerheten på det nye stedet - tyskerne hensikt med overflyttingen er jo åpenbar - kommer de elendige forhold fangene må leve under. Sellene på Victoria Terrasse er uten vinduer og oppvarmes bare ved ovner ute i gangene. De er også helt uten sanitært utstyr. I tillegg til alt det andre fangene har mistet under sitt fengselsopphold skal også nå også lys og luft tas fra dem. Det er heller ikke noe som tyder på at overflyttingen er ment som noen midlertidig foranstaltning.

Tyskerne har mange måter å forsvare seg på. Når vepnene ikke strekker til tyr de til gisselsystemet. Men det må jo være lite ærefullt for herrefolket å bli beskyttet av "forbrytere".

Karakteristisk for mentaliteten blandt den "nye tid"s menn er denne historien fra Holmestrands:

En mann som siden forrige krig ikke har gjort en hel dags arbeid, men levd godt på sine fortjenester fra krigstiden, meldte seg inn i partiet og ble snart en av partispissene.

Han går nå rundt og truer sine medborgere med tvangsarbeid og arbeidsinnsats hvis de ikke vil være snille gutter.

Fra hjemmefrontens 3^e ledelse.

Borgervakten er blitt et stort nederlag for nazistene og enkelte steder har de derfor søkt hjelp hos de tyske makthavere. Dette har skapt en del forvirring. Folk undskylder seg med at borgervakten er en liten sak som ikke er verd et fengselsopphold. Men borgervakten er ingen liten sak. Det er kanskje det viktigste middel til å demoralisere befolkningen med og bringe den under kontroll. Vi må regne med at det apparatet som er bygd opp vil bli brukt i en ganske annen utstrekning enn nå, i en situasjon da tyskerne vil sikre seg makt blant befolkningen. Der hvor folk har vennet seg til motstandsløsat å følge orden om innkalling, vil det ikke med et rykk være lett å gi dem en ny innstilling. De aktive krefter kan kan likevel gjøre det, men all erfaring viser at de mange som helst følger strømmen vil troppe opp og marsjere som lydige gisler.

I tillegg til dette kommer at borgervakten frigjør politistyrker til andre oppgaver.

Vi vil derfor igjen innskjerpes. Ingen møter til borgervakt, selv om ordenen kommer fra de tyske makthavrene, og selv om disse setter et nytt navn på borgervakten. All kamp koster, hvis ikke var det ikke kamp. Men omkostningene blir minst når vi står sammen.

Vi innskjerper også at sabotasjekommandoene har ordre om ikke å ta hensyn til eventuel borgeryakt.

Det lovlese Oslo.

Lovlosheten i det politistyrte Oslo øker fra dag til dag, og skikkelig politi står helt makteslss overfor plyndringer fra frontkjempares og likesinnedes side. Forleden skjedde to stygge ran, det ene i en leilighet i Hegdehaugsveien, det andre hos en peishandler i Brugata. På det første stedet måtte de to ranstmenn som utan tvil var frontkjempere, fortrekke, på det andre stedet var utbyttet 30-40.000 kroner.

elser ruver som et skremmende kompleks som hva dag som helst kan falle over dem og knusse dem til støv.

Og jo mer Aftenposten jamrer, desto sikrere er vi på at nå gør det godt på frontene.

Gestapo beskytter seg - ved hjelp av norske fanger.

Gestapo har nylig overført 30 fanger fra Grini til Victoria Terrasse. Utvalget er fortrinsvis gjort blandt mere kjendte intellektuelle. I tillegg til usikkerheten på det nye stedet - tyskerenes hensikt med overflyttingen er jo åpenbar - kommer de elendige forhold fangene må leve under. Sellene på Victoria Terrasse er uten vinduer og oppvarmes bare ved ovner ute i gangene. De er også helt uten sanitært utstyr. I tillegg til alt det andre fangene har mistet under sitt fengselsopphold skal også nå også lys og luft t-s fra dem. Det er heller ikke noe som tyder på at overflyttingen er ment som noen midlertidig foranstaltning.

Tyskerne har mange måter å forsvare seg på. Når vognene ikke strekker til tyr de til gisselsystemet. Men det må jo være lite ærefullt for herrefolket å bli beskyttet av "forbrytere".

Karakteristisk for mentaliteten

blandt den "nye tid"s menn er denne historien fra Holmestrands:

En mann som siden forrige krig ikke har gjort en hel dags arbeid, men levd godt på sine fortjenester fra krigstiden, meldte seg inn i partiet og ble snart en av partispissene.

Han går nå rundt og truer sine medborgere med tvangsarbeid og arbeidsinnsats hvis de ikke vil være snille gutter.

Fra hjemmefrontens 3^e ledelse.

Borgervakten er blitt et stort nederlag for nazistane og enkelte steder har de derfor søkt hjelp hos de tyske makthavere. Dette har skapt en del forvirring. Folk undskylder seg med at borgervakten er en liten sak som ikke er verd et fengselsopphold. Men borgervakten er ingen liten sak. Det er kanskje det viktigste middel til å demoralisere befolkningen med og bringe den under kontroll. Vi må regne med at det apparatet som er bygd opp vil bli brukt i en ganske annen utstrekning enn nå, i en situasjon da tyskerne vil sikre seg m. tro blant befolkningen. Der hvor folk har vennet seg til motstandsloftet å følge orden om innkalling, vil det ikke med et rykk være lett å gi dem en ny innstilling. De aktive krefter kan kanskje gjøre det, men all erfaring viser at de mange som helst følger strømmen vil troppe opp og marsjere som lydige gisler.

I tillegg til dette kommer at borgervakten frigjør politistyrker til andre oppgaver.

Vi vil derfor igjen innskjerpes. Ingen møter til borgervakt, selv om ordenen kommer fra de tyske makthavrene, og selv om disse setter et nytt navn på borgervakten. All kamp koster, hvis ikke var det ikke kamp. Men omkostningene blir minst når vi står sammen.

Vi innskjerper også at sabotasjekommandoene har ordre om ikke å ta hensyn til eventuel borgervakt.

Det lovlese Oslo.

Lovlosheten i det politistyrte Oslo øker fra dag til dag, og skikkelig politi står helt makteslös overfor plyndringer fra frontkjempere og likesinnedes side. Forleden skjedde to stygge ran, det ene i en leilighet i Hegdehaugsveien, det andre hos en peishandler i Brugata. På det første stedet måtte de to ransmenn som utan tvil var frontkjempere, førtrekke, på det andre stedet var utbyttet 30-40.000 kroner.

Russerne ^{er} 160 km fra Berlin. - Også vestfronten i bevegelse. - Nytt møte mellom de 3 "store".

Østfronten: Den russiske frammarsjen mot Berlin fortsetter i samme tempo som hittil. I alt har russerne erobret 25000 steder, herav 15000 i Polen. - Berlin domineres av flyktningestrømmen, bussrutene er for storstedelen innstillet og sporveistrafikken er sterkt redusert. Gassen er stengt, og strømmen er brutt i store deler av byen. - I Breslau er visborgermesteren henrettet for kijoneri. Blant de siste tyske fangene er sjefen for 2. armekorps. - En av de mest beryktede konsantrasjonsleire, Oswiacim, er tatt av russerne. - Mange steder er tyskerne blitt så overromplet at de ikke har fått tid til å ødelegge etter seg. Store byer som Krakau er på det nærmeste uskadde og i Lodz ble sporvognene tatt fulle av sivile og militære tyskere. - Men truende militære situasjon øker pankken i Tyskland, selv Berlin venter på å komme i frontlinjen. Siste rapport forteller at russerne står bare 160 km borte.

Lengst i nord har Bagramians arme stormet Memel, mens Rkosssovskis og Tsjernakovskis armeer behersker 3/4 av Øst-Preussen. Russerne kjemper i Kønigsbergs forsteder, etter å ha tatt flere mindre byer i nærheten, bl.a. Sternberg. Blant de erobrede byer i Ø-Preussen er Gerdauen, Drengfurt, Rastenburg, Neuhausen og Kuednau. Til bage står bare Goldap, Elbing og Kønigsberg. Avstanden til Danzig er bare 24 km. Lithauen er helt utsatt.

Sjukovs arme har erobret Kuåm og Colmar like før Schneidemühl som ligger 10 km borte, og Buk. Hans høyre fløy står 144 km fra Stettin etter å ha gått over den tyske grensen ved Kreuz. Det raser harde kamper omkring Thorn, som er omringet. Sjukov gikk igår over Weichsel mellom Bromberg og Graudenz og det kjempes nå også inne i Posen. Venstre fløy har brutt inn i Nedre Schlesia og flere steder N for Breslau er tatt, bl.a. Wholau, Obernigk, Oels og Dürenfurt. I Breslau som er allvorlig truet, har nesten alle sivile forlatt byen, og endeløse tog av flyktninger fyller veiene. - I Ø-Schlesia har Konjev tatt alle de

viktigste industribyene, som Königshütte, Beuthen, Kattowitz, Sosnowize, Hindenburg og Szczawno.

Vestfronten.

En tysk kronikkør uttalte at vestfronten får ny betydning i de nærmeste dagene. Dette må utlegges slik at de alliertes offensiv som er begyndt over hele linjen, etter hvert vil stige i omfang og intensitet. Den største framgangen kan noteres ved den belgisk-luxemburgske grense, hvor Roer er besatt langs hele østbredden. Byen Hilfort er erobret, I Elsass står franskmennene en snau km fra Colmar, På 1. amerikanske armes aksnitt er det åpnet en ny offensiv, som har framgang. Heresbach, 10 km Ø for St. Vith, er erobret.

Flyangrepene: RAF har rettet et stort angrep mot Berlin og Stuttgart, 1000 amerikanske bombere har angrepet Köln, Dortmund og Duisburg. Fly fra Italia har avskåret Brennerlinjen på flere steder. Igår angrep 1150 bombere og 700 jagere jernbanetomter i V-Tyskland, mens britiske fly har bombet bl.a. Krefeld.

I London venter man på meldingen om det nye møtet mellom Stalin, Roosevelt og Churchill, som skal være nær forestående.

De fangne norske offiserer i Tyskland er etter russernes framrykking flytt til Luckenwalde sør for Berlin.

Mosquitos har angrepet tyske skip i Edsfjorden. Ett ble satt i brann og et annet ble obsvert i synkende tilstand. Også et kystskip ble skadd. - Ved flyangrepet på en stor tysk konvoy utenfor Egersund 11. januar ble tyskerne tilføyd svært tap. Hvor mange skip som gikk ned vites ikke sikkert (tallet ligger mellom 4 og 9) men antallet sårede tyder på at mange skip gikk ned. Fra en stor båt kom det inn 4 overlevende av 120.

Tysk bensinlager i flammer.

Den 23.januar inntraff en voldsem eksplosjon i Schwensesgt.3 og brannen som oppsto bredte seg straks til nr.5, hvor det holder til en bensinstasjon. Begge gårdene var overtatt helt av tyskerne, var omgitt av piggtråd og sikret av tyskvakt. Bensin- og oljelageret som strøk med anslæs til 6 tonn; - Desverre ble bestyreren av bensinstasjonen, Marthinsen, drept, og to andre nordmenn har fått så alvorlige skader at det er fare for livet.

Autoverksted totalt ødelagt.

A.V. Iversens autoverksted i Lier er ødelagt av sabotører og brent helt opp. Iversen har særlig drevet med ombygging av biler for tyskerne.

Tarvelig trafikk. Tyveri av matvarer (til sivilt forbruk) på brygger og jernbaner griper mere og mere om seg. Det er grunn til å tro at også nordmenn i egentlig forstand gjør seg skyldig i den slags. Av mangel på lovlige myndigheter er vi for tiden nødt til å ta oss til rette på visse områder. Det er mere enn forstommende at enkelte på grunn av dette forhold har tøyd evnen til å skjelne mellom forbrytelse og nødrett. Men dette er forbrytelse mot nødstilte landmenn.

Alle sivile tyskere skal ifølge Deutsche Zeitung snarest levere 5 kg. gammelt tøy pr. husholdning. Wehrmacht er umettelig.

Astrups varierende oppgaver.

Forleden ga riksfullmektig Astrup melding til nazipressen om den truende arbeidsløsheten. For få maneder siden ble Astrup ansatt for å skaffe folk til arbeidet, nå forteller han at hans store oppgave er å skaffe arbeid til folk. Tiden vil sikkert vise at han løser denne oppgaven like dårlig som han løste den forrige.

-7-

Før kampens slutt.

Dat er tydelig at Norge har fått en øket verdi for Tyskland idag. Her har tyskerne et reservelager som det nå er godt å ty til. De utskipper da også tropper og materiell i forholdsvis stor målestokk, for å sette dem inn i mere betengte soner.

Under slike forhold er det klart at hjemmefrontens innsats må sees under en endret synsvinkel - hjemmefrontens kampgrupper deltar mer direkte i krigen for de alliertes og Norges sak. Men denne kampen må mere og mere børøre hver enkelt nordmann i større utstrekning enn før. I den totale krig har tyskerne satt oss til å arbeide for seg .. og det har vi gjort i stor utstrekning, selv om det har gitt langsomt. For oss alle gjelder det nå mer enn før ikke å ta arbeid for tyskerne, hverken direkte eller indirekte. Vi må også forstå sabotasjegruppene innsats, der de i kampen for å beseire Tyskland - og før kan vi ikke vente å bli frigjort selv - setter sitt liv inn for å nå et godt resultat. De som ikke er med på dette bør i hvert fall forstå hva innsatsen betyr, og kan du ikke hjelpe dem, så still deg i hvert fall ikke i veien.

Etter at krigen har rykket oss nærmere inn på livet, kan vi også vente å komme i samme stilling som Frankrike og Belgia like før invasjonen og mens denne sto på. Da gjelder det å være beredt til en mera aktiv innsats. I Frankrik f.eks. fikk de allierte tropper virkningsfull støtte av sivilbefolkingen, som kunne fortelle dem hvor tyskerne tok veien, hvor store styrkene var, hvilke våpenarter troppene besto av, om offiserenes grad o.s.v. og for alle menn gjelder det: Hold deg i form.

Vi går inn i siste akt av det store drama. Vi har ført en konsekvent og aggressiv politikk mot tyskerne gjennom hele okkupasjonen og det er ingen grunn til at vi skal svikte heretter.

I tillit til regjeringen og hjemmefron-

⁸
tens ledelse, som i spørsmål som angår oss osv.
har vist en enestående kløk og tenkeosm holdning
går vi trygt til den siste, avgjørende kamphandling.

"Vi skal alle være 'klar over', skriver Håndslan
"at Norge går inn i framtiden med to verdifulle
aktiviteter, som må røktes med takt og ansvarsbevisst-
het. Det ene er det norske folks selvbevisste og
mildbevisste hjemmefront, det andre er den grunn-
lovsmessige sammenheng som kommer til uttrykk i
vår regjerings virke fra krigen brøt ut, i utlen-
digheten, inntil den vender hjem for i demokrati-
ske former å gi sitt mandat tilbake til folket.

Politifullmektig Haug i Drammen skutt.

Natt til 10/1 patruljerte politifullmektig
Haug sammen med to andre politifolk i Søren
Lemichsgt. De ropte an to karer og åpnet ild ute
i treffet, da karene begyndte å løpe. En av politi-
folkene dro avsted for å hente forsterkninger og
de to gjenværende ble snropt av en tysk vakt som
sto ved en bensinstasjon like ved. De svart at de
var politi, men ble likevel beskutt av tyskerne,
uten å bli rammet. De løp mot en lastebil for
søke dekning, men ble der oppdaget av den tredje
politimannen, som tok dem for å være de to første
karene, åpnet ild mot dem og drepte Haug. Den anden
fikk et ubetydelig streifskudd.

Den franske hjemmefront er oppskaket over at de
ennå finnes atskillige tyskere som i fransk und-
grunn spiller en rolle som rapportører til Tysk-
land, og som sabotører mot det gjenoppbyggings-
arbeidet som pågår overalt. Disse tyske spioner
samarbeider med franske forrådere og er i visse
distrikter et irritasjonsmoment, som har ført til
at det reises krav om en alvorlig opprensning.
Også i Paris-distriktet plater hjemmefronten at
det er en livlig spionasjeverksamhet fra disse
fordekte tyskere, som ennå ikke er rykt ut.

V A R T L A N D.

Fredag 2/2-45,

5. årga

Freden og foreningene.

Hva skal vi spise og hva skal vi kle oss med
- det er to spørsmål som noen hver av oss har
stilt ettersom rasjonene er blitt magrere og
magrere, skoene tynnalitte og klarne lapp i
lapp. Vil freden bringe oss et par sko hvor
ny dress og en ny vinterkåpe som vi så sørge
lig for seg?

Vi vet at freden vil bringe oss friheten til
bake, men ikke alle de 4 friheter på en gang.
Frihet fra frykt, ytringsfrihet og politisk
frihet - de tre verdifullestes friheter som
okkupasjonen har berøvd oss vil vi få tilbake
i samme øyeblikk fienden er ute av landet. Den
fjerde frihet, frihet fra nød, vil vi ikke få
før alle krigens og okkupasjonens etterverk er
helt overvunnet. Virkningene av 5 års tysk
utplyndring og undertrykkelse kan ikke over-
vinnes på noen måneder.

Tyskerne sier at det er de som har sørget
for vår matforsyning. I virkeligheten har de
gitt med den ene hånden og fått med den
andre. Det er tyskerne alene som bærer ansvaret
for den nød og elendighet som hersker i de be-
fridde land og som er bakgrunnen for den pol-
itiske uro der. Vårt eget land er også røbet
til skinnet. Vi vil trenge alt. Og dette må vi
få utenfra. Spørsmålet er i hvor stor utstrek-
ning dette er mulig.

Alle de krigførende land har innstilt sine
produksjonsapparater på å fylle krigens sluk
av ammunisjon, fly, skip, kanoner, tanks og biler.
All produksjon for sivile formål er skaret ned
til et absolutt minimum. Først når krigen mot
Japan er vunnet vil disse produksjonsapparater
kunne omlegges til sivil produksjon. Det vil
ta tid. Hele verden vil måtte vente på klar-
sko og alle andre forbruksvarer.

Dette gjelder produksjonen. Like viktig er